

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
I DOKUMENTACJA PRAC BADAWCZYCH DLA REMONTU
ELEWACJI BUDYNKU DOMU STUDENCKIEGO NR 8
W SOPOCIE**

Toruń/Sopot, grudzień 2016

Opracowanie: ARTVERK Małgorzata Gałązka-Nikonov
ul. Broniewskiego 6 lok. 120
87-100 Toruń, tel. 502 213 277

SPIS TREŚCI

I. KARTA TYTUŁOWA	3
A. IDENTYFIKACJA OBIEKTU	
B. DANE DOTYCZĄCE BADAŃ	
C. DANE DOTYCZĄCE DOKUMENTACJI	
II. SYNTETYCZNA HISTORIA OBIEKTU	5
III. KWERENDA ARCHIWALNA I BIBLIOGRAFICZNA	6
IV. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNSZCZEŃ	8
V. PROGRAM PRAC BADAWCZYCH	10
VI. BADANIE WARSTW MALARSKICH I TYNKÓW ELEWACJI	11
VII. KARTY ODKRYWEK [ANALIZA STRATYGRAFICZNA].....	15
VIII. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	104
IX. UWAGI KOŃCOWE	115
MAPKA MEJSC WYKONANIA ODKRYWEK	
BADANIA LABORATORYJNE Z MAPKĄ MIEJSC POBRANIA PRÓBEK	
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	
PROJEKT KOLORYSTYKI ELEWACJI	

I. KARTA TYTUŁOWA

A. IDENTYFIKACJA OBIEKTU

Rodzaj obiektu: SOPOT, BUDYNEK DOMU STUDENCKIEGO NR 8, UL. 1 MAJA 12 [DW. BERGSTRASSE; PODGÓRNA]

Czas powstania: 1922 r.

Styl: neobarok, modernizm

Materiał/technika: budynek z cegły pełnej, ceramicznej na zaprawie wapiennej; otynkowany; cokoły obłożone tynkiem cementowym mozaikowym; podpiwniczony; dach wielospadowy

Sygnatura: brak

Inskrypcje: brak

Użytkownik: Uniwersytet Gdański, ul. Jana Bażyńskiego 8, 80-309 Gdańsk, Dom Studencki nr 8

Nr rejestru zabytków: Województwa Pomorskiego 936 z dnia 12.02.1979 r. [Sopot Zespół Urbanistyczno-Krajobrazowy]

B. DANE DOTYCZĄCE BADAŃ

Inwestor: Uniwersytet Gdański, ul. Jana Bażyńskiego 8, 80-309 Gdańsk, Wydział Inwestycji i Remontów Uniwersytetu Gdańskiego

Opracowanie: ARTVERK MAŁGORZATA GAŁĄŻKA-NIKONOV, ul. Broniewskiego 6 lok. 120, 87-100 Toruń; nr dyplomu UMK 2291/2001

Skład zespołu: mgr Małgorzata Gałązka-Nikonov, mgr Viktor Nikonov

Autor zdjęć: mgr Małgorzata Gałązka-Nikonov

Zdjęcia mikroskopowe: mgr Małgorzata Gałązka-Nikonov; mikroskop U500x Digital Microscope f. CoolingTech

Badania laboratoryjne: PKZLAB S.C. Laboratorium Konserwacji Zabytków Elżbieta Orłowska, Dorota Sobkowiak, ul. Łazienna 4, 87-100 Toruń

Dokumentacja rysunkowa: *Sopot. Dom Studencki nr 8. Projekt budowlany*, oprac. arch. J. Piaseczny, arch. M. Mądry-Moczora, 20.02.1984

C. DANE DOTYCZĄCE DOKUMENTACJI

Opisowa: 115 str. A4

Fotograficzna: 117 zdjęć format różnicowany

Karty odkrywek: 81 szt.

Branża: konserwacja zabytków

Studium opracowania: odkrywki stratygraficzne elewacji budynku wykonane na obiekcie, dotyczące określenia faktury, składu i pierwotnej kolorystyki wypraw tynkarskich i pierwotnej kolorystyki elewacji Domu Studenckiego nr 8 w Sopocie wraz z programem prac konserwatorskich

Miejsce przechowywania:

3 egz. – Inwestor, Uniwersytet Gdański, Wydział Inwestycji i Remontów

1 egz. – Biuro Konserwatora Zabytków Miasta Sopotu, ul. Kościuszki 25/27

1 egz. – autor opracowania

Data opracowania: 28.09.2016-28.12.2016 r.

PRAWA AUTORSKIE ZASTRZEŻONE

II. SYNTETYCZNA HISTORIA OBIEKTU¹

Dawniej Burgerheim, Restauracja i Hotel Dom Mieszczański

Trzykondygnacyjny budynek przy dawnej ulicy Podgórnej 12, wzniesiony został pod koniec 1922 roku. Od lat dwudziestych do lat trzydziestych XX wieku właścicielem mieszczącego się tu hotelu była spółdzielnia mieszkaniowa *Dom Mieszczański*. Hotel spółdzielczy spełniał funkcję kamienicy czynszowej, gdzie mieszkania były wynajmowane głównie urzędnikom zatrudnionym w administracji i spółkach publicznych: pracownikom kasyna, urzędu miasta, sądu, poczty. W 1927 roku zameldowanych tu było w sumie 27 lokatorów. Mieściła się tu również siedziba organizacji Pomocy Małym i Średnim Przedsiębiorcom oraz Zrzeszenie Gospodyń Domowych w Sopocie.

Znajdującą się w budynku restaurację i kawiarnię *Dom Mieszczański* (*Burgerheim*) prowadził Paul Iwen. W budynku spotykali się wolnomularze z dwóch sopockich łóż: *Pod Słońcem Pokoju* i *Pod Gwiazdą Wschodu*. Restauracja *Dom Mieszczański* była ogólnie dostępna, jednak w każdy wtorek o godzinie ósmej wieczorem gromadzili się tu wolnomularze. Sopockie łóż mogły korzystać z budynku do 1935 r. Potem na mocy ustaw senatu Wolnego Miasta Gdańska musiały zostać zamknięte. Paul Iwen przekształcił restaurację w gospodę czynną do lat czterdziestych XX wieku, natomiast budynek przejął Urząd Miejski. Po drugiej wojnie światowej, do 1947 roku w budynku mieściła się szkoła milicyjna, później budynek przejął Uniwersytet Gdański. W dawnej restauracji mieszczańskiej zaczęła działać stołówka studencka, a w pozostałej części budynku założono *Dom Studencki* nr 8.

www.fotopolska.eu – Burgerheim 1943 – wnętrze Domu Mieszczańskiego

¹ Za: Hanna Domańska, *Tajemniczy Sopot*, Gdańsk 2008

III. KWERENA ARCHIWALNA I BIBLIOGRAFICZNA

Przeprowadzona w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Gdańsku kwerenda archiwalna pozwoliła ustalić, że budynek przy ul. 1 Maja 12 w Sopocie nie jest wpisany indywidualnie do rejestru zabytków nieruchomości, ale znajduje się na terenie wpisanym do rejestru. Z uwagi na położenie obiektu, w centrum historycznego układu przestrzenno-architektonicznego miasta Sopotu i na reprezentowane przez ten obszar wartości historyczne, podlega on ochronie konserwatorskiej poprzez wpis do rejestru zabytków pod numerem 936, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dn. 12.02.1979 r. Skutkiem tej decyzji obszar ten podlega ochronie prawnej na mocy art. 7 pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

Oznacza to, że obiekt nie posiada opracowanej tzw. Białej Karty (Karta Ewidencji Zabytków Architektury i Budownictwa) i nie podlega kompetencjom Pomorskiego Konserwatora Zabytków.

Dlatego też zwrócono się do Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków Miasta Sopotu z prośbą o informację na temat ewentualnie przechowywanych tam projektów i dokumentacji. Jednocześnie zwrócono się z tym samym zapytaniem do Wydziału Urbanistyki i Architektury przy Urzędzie Miasta Sopotu. W obu przypadkach nie odnaleziono mogących mieć wpływ na wyniki badań opracowań. Pracownicy Wydziału Urbanistyki, jako ewentualne pomocne źródło dla projektów wskazali Miejską Bibliotekę Publiczną w Sopocie (ul. Obrońców Westerplatte). W znajdującej się tam Pracowni Zbiorów Archiwalnych i Regionalnych odnaleziono opracowanie: *Dokumentacja budynków budowlanych PP PKZ*, Gdańsk 1978, T. XI. Fotografia nr 804 [nr neg. 56897], wykonana przez A. KołECKIEGO przedstawia elewację południową obiektu przy ul. 1 Maja 12, datowanie którego błędnie określono na 1910 r.

Pochodząca z 1977 roku fotografia przedstawia budynek Domu Studenckiego z widocznym dekoracyjnym opracowaniem lica elewacji w postaci pilastrów i kwater podokiennych.

Kwerendy archiwalnej dokonano w archiwum Narodowego Instytutu Dziedzictwa Oddział w Gdańsku (ul. Św. Trójcy 5). Przechowywane tam opracowanie dokumentacyjne pn. *Sopot. Dokumentacja historyczno-urbanistyczna*, tom I-IX, oprac. K. Zabuska, 1987 r. – sygnatura ZN/2013 niestety również nie okazała się pomocna.

Ponadto przeszukane zostały wykazy dokumentacji PP PKZ Oddział w Gdańsku oraz wykaz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków dla Gminy Sopot.

Jedynym opracowaniem bibliograficznym traktującym o budynku Domu Studenckiego jest książka Hanny Domańskiej „Tajemniczy Sopot”, wydana w Gdańsku w 2008 roku., gdzie jeden z rozdziałów (s. 89-91) poświęcony został Restauracji Iwona. Jednakże oprócz informacji na temat czasu powstania obiektu, odnaleźć tam można głównie informację na temat rezydującej w obiekcie Łoży Masońskiej.

IV. STAN ZACHOWANIA ELEWACJI I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Budynek zachował niemal w całości pierwotną bryłę i wygląd elewacji z czasu powstania w 1922 roku. Jest znakomitym przykładem budynku instytucji Miasta Sopotu z początku XX w., tak modnego i bogatego kurortu w tamtych czasach. Stanowi ważny dokument ówczesnego budownictwa publicznego o oszczędnym, ale interesującym wystroju (tynkowane oszczędne w wystroju elementy dekoracyjne). Wszystkie ściany zewnętrzne oryginalne z zachowaną prawie w całości pierwotną tradycyjną konstrukcją.

Przez kilkadziesiąt lat obiekt był intensywnie użytkowany, spełniał różne funkcje. Przez ten czas mur ceglany oraz drewniane stolarki ulegały naturalnemu starzeniu i niszczeniu wspomaganemu przez działalność ludzi. W konsekwencji wiązało się to z koniecznością wprowadzenia drobnych napraw, przeróbek, rozbudowy, stosownie do aktualnych potrzeb.

Stan elewacji obiektu można ogólnie ocenić jako wymagający natychmiastowego kompleksowego remontu.

Jednym z poważnych zagrożeń dla murów są widoczne skutki ruchów konstrukcyjnych w postaci pęknięć i szczelin. Szczegółowe oględziny obiektu, wykazały w wielu miejscach zniszczenia i uszkodzenia ścian. Świadczy to o zachwianiu statyki, spowodowanej prawdopodobnie ruchem kołowym. Rysy te posiadają różną rozwartość od 0,1 mm do około 2 mm i w większości ukośny przebieg (w obszarach skrajnych). Obecnie szczeliny te wydają się być ciągle aktywne, a wyrządzone przez nie szkody na elewacjach stanowią drogę penetracji wody opadowej, co może prowadzić do destrukcji głębszych partii muru. Pęknięcia i szczeliny przebiegają głównie przez miejsca newralgiczne dla muru tzn. osłabienia muru otworami okiennymi, w partii szczytów oraz w nadprożach i parapetach okiennych. Należy podkreślić, iż odkrywki wykonane w trakcie ewentualnego remontu mogą mieć wpływ na zweryfikowanie opinii na temat konstrukcyjnego stanu zachowania muru.

Elementy wykończenia tynkarskiego na całej elewacji są w stanie technicznym dostatecznym. Całą powierzchnię tynkowanych elewacji (udział tynków w kompozycji architektonicznej stanowi ok. 70 % powierzchni całkowitej) pokrywają zabrudzenia w postaci ciemnych nalotów, natomiast detale architektoniczne dodatkowo przykrywają szaroczarne, smoliste (sadze itp.) nawarstwienia o zróżnicowanej grubości i spoistości, przeważnie jednak bardzo mocno związane z podłożem. Są to typowe nawarstwienia atmosferyczne. Pod nimi następują procesy dezintegracji struktury materiału. Zjawiska te koncentrują się głównie w strefie przyziemia i zwieńczenia elewacji.

Zachowane w przeważającej części partie oryginalnego tynku wapienno - piaskowego z dodatkiem kruszywa marmurowego są osłabione. Miejscami straciły spoistość, odspoiły się od podłoża (szczyty), co jest wyraźnie widoczne

np. na różnych kondygnacjach elewacji zachodniej. Niektóre partie wypraw tynkarskich są popękane w strukturze, kruszą się i rozpadają. Występują również drobne, ale liczne ubytki. Większość tynków wapiennych jest bardzo osłabiona i wypłukana w skutek nieszczelności w systemie odprowadzania wody opadowej (gzymsy koronujące). Jednakże remont dachu, a co za tym idzie wprowadzenie nowej wydajnej i szczelnej obróbki spowodował, że czynnik zalewania elewacji wodami opadowymi został wyeliminowany.

Pokrywająca tynki emulsyjna warstwa malarska pudruje się i łuszczy, a w większości partii jest całkowicie odbarwiona. Monochromatyczne, wtórne, żółte opracowanie barwne jest spudrowane.

Na elewacjach czytelne są również, przeprowadzone w okresie powojennym, prace remontowe, widoczne głównie w postaci zmienności kolorystyki (wprowadzenie koloru żółtego) i faktury (tynk typu baranek). Miały one bardzo szeroki zakres – dotyczyły całych partii lica. Współczesne remonty ograniczyły się jedynie do lokalnego wprowadzenia koloru różowego, głównie na całkowicie zdestruowanych partiach podokiennych oraz miejscach po osadzeniu różnego typu instalacji.

Inny charakter zniszczeń przejawia mur pod oblicowaniem w postaci tynku mozaikowego w strefie przyziemia. W odstłoniętych partiach widoczne są ślady degradacji strukturalnej spowodowanej czynnikami atmosferycznymi, w tym na pierwszym miejscu należy wymienić wilgoć. Główną z przyczyn było i jest bardzo wysokie zawilgocenie spowodowane wodą przemieszczającą się na drodze kapilarnej. Prawdopodobnie w związku z brakiem izolacji poziomej i izolacji pionowej ścian fundamentowych, występuje zawilgocenie murów przyziemia, szczególnie widoczne na elewacji zachodniej i północnej. Prawdopodobnie, w przeszłości, struktura była bardzo osłabiona, dezintegracja granularna posunięta tak głęboko, że miejscami doszło niemal do całkowitej destrukcji nawet całych fragmentów muru, co spowodowało, że w części tej nie zachowały się oryginalne opracowania tynkarskie, a całą dolną partię wszystkich elewacji ponownie otynkowano. Ponadto mur ulega zawilgoceniu wskutek działania wody opadowej odbijającej się od betonowych powierzchni chodnika (kostka brukowa).

Na tynkowanym licu pojawiają się również nieliczne wysolenia. Obecność soli rozpuszczalnych w wodzie, widoczna także lokalnie w dolnych partiach i nieco powyżej, w połączeniu z wilgocią, doprowadziła do zdestruowania niektórych partii lica (przy tarasach, balkonach i schodach). Tynkowana struktura oblicowania ścian przy tarasach, balkonach, schodach i na szczytach jest obecnie najbardziej zmurzała, zawilgocona i pokryta mikroorganizmami.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, iż konieczne będą częściowe rozbiórki i przemurowania wytypowanych elementów struktury ścian. Należy również przewidzieć wykonanie izolacji zewnętrznych ścian fundamentowych.

V. PROGRAM PRAC BADAWCZYCH

Celem prac badawczych było ustalenie faktury i kolorystyki oryginalnej warstwy malarskiej, struktury tynku oryginalnego oraz określenie stanu ceglanego muru.

PROGRAM BADAŃ

1. Dokumentacja stanu zachowania (fotograficzna).
2. Badania in situ:
 - wytypowanie miejsc pobrania próbek do badań laboratoryjnych;
 - pobranie próbek do badań laboratoryjnych (analiza badań na określenie składu zapraw i stratygrafii warstw malarskich);
 - ocena stanu zachowania materiałów budowlanych w czasie pobierania próbek (m.in. przyczepność farb i nawarstwień do powierzchni materiałów, ich wytrzymałość mechaniczna, stan zachowania cegieł i zapraw pod nawarstwieniami, stwierdzenie obecności zawilgocenia i wykwitów soli na powierzchni murów).
3. Wykonanie badań nawarstwień, tj. wstępnych odkrywek sondażowych, a następnie w wytypowanych miejscach wykonanie odkrywek stratygraficznych, w celu określenia obecności oryginalnych nawarstwień oraz stopnia zakresu ich występowania i stanu zachowania.

VI. BADANIE WARSTW MALARSKICH I TYNKÓW ELEWACJI

W związku z zamiarem przeprowadzenia przez Inwestora – Uniwersytet Gdański - kompleksowego remontu elewacji budynku przy ul. 1 Maja w Sopocie, zlecono wykonanie programu prac konserwatorskich opartych na badaniach konserwatorskich, mających na celu ustalenie ewentualnej obecności oryginalnej warstwy malarskiej i tynkarskiej elewacji. Podstawą wykonania programu opartego na badaniach było pismo wystosowane przez Biuro Konserwatora Zabytków Miasta Sopotu z dnia 24.06.2016 [KZ.4120.772.2016.OB] stawiające równocześnie wymóg zaopiniowania niniejszego programu.

Badania elewacji budynku zrealizowane zostały w listopadzie 2016 r.. Badania przeprowadzone na obiekcie wykonano z użyciem podnośnika koszowego firmy Manitou MRT 1840 Easy i częściowo ustawionego rusztowania systemowego (elewacja południowa), co pozwoliło bez przeszkód dotrzeć do wyższych partii obiektu, oraz obszarów trudno dostępnych, np. nad dachami przybudówek.

Badania na elewacjach polegały na wykonaniu in situ odkrywek sondażowych, odkrywek stratygraficznych i pobraniu do badań próbek tynków i warstw malarskich. Łącznie wykonano 81 sond i odkrywek.

Przeprowadzono badania laboratoryjne pięciu najbardziej reprezentatywnych próbek wypraw tynkarskich z warstwami malarskimi. Przeprowadzone badania wykonane w oparciu o analizę stratygraficzną oraz chemiczne badanie składu zapraw ustaliły pierwotny sposób opracowania elewacji Domu Studenckiego. Dodatkowo analizie mikroskopowej poddano próbki warstw malarsko-tynkarskich. Wszystkie etapy badań udokumentowano fotograficznie.

Z analizy wyników badań terenowych wynika, że struktura architektoniczna oraz pierwotny wystrój elewacji budynku zachowały się w znacznym stopniu. Pomimo prawie stuletniej historii budynku, działań wojennych i kilkukrotnym zmianom sposobu użytkowania zachowały się oryginalne i wtórne warstwy tynkarskie i malarskie elewacji. W przeszłości wymieniona została w całości stolarka okienna (drewniana) i stolarka drzwi.

Wykonane podczas badań odkrywki warstw stratygraficznych, miejscami odstaniające podłoże ceglane ujawniły, że w przeważającej części zachowały się oryginalne tynki wapienno-piaskowe ścian, tynki barwione w masie oraz powłoki malarskie i tynkarskie pochodzące z okresu powojennych remontów. Najstarsze warstwy tynku to wyprawy określane mianem tynku szlachetnego o nieco chropowatej fakturze powierzchni. Technologicznie położone zostały w dwóch warstwach, bez obrzutki. Warstwa spodnia z wyraźnymi ziarnami piasku kwarcowego i spoiwie wapiennym, na niektórych partiach elewacji z

niewielkim dodatkiem cementu, została przykryta cieńszą warstwą, o tym samym składzie wapiennym z dodatkiem pigmentu ziemnego – czerwieni i wypełniaczem w postaci kruszywa z białego marmuru. Z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić można, że jeszcze wilgotny tynk wierzchni zacierano w taki sposób, aby uczynić ziarna marmuru, tym samym nadając mu dekoracyjnego charakteru o nieco „szorstkiej” strukturze powierzchni.

Obecna kolorystyka elewacji jest monochromatyczna, eksponuje kolor żółty w dwóch odcieniach, kładziony naprzemiennie na partie wtórnie nałożonego tynku typu baranek. Tynk ten wprowadza na lica elewacji podziały architektoniczne i dekoracje w kształcie płycin, pól i opasek okien. Jest to stan, który nie jest zgodny z pierwotnym charakterem elewacji, ani właściwy epoce, w której wzniesiono Dom Mieszczański. To oryginalna, delikatnie chropowata faktura oraz naturalne beżowa o różowym odcieniu kolorystyka tynku powinny zostać zachowane przez odtworzenie całości na wzór oryginału. Technologicznie możliwe jest, jeśli stan techniczny na to pozwoli, zachowanie i ekspozycja wypraw istniejących przez uzupełnienie partii brakujących wg pierwotnej techniki.

Wykonywane w przyszłości prace konserwatorskie powinny zmierzać w kierunku ostrożnego usunięcia wtórnych wypraw cementowych, które w sposób estetyczny szpecą odbiór wizualny obiektu. Ich usunięcie poprawi również kondycję obiektu. Usunięte w całości lub części tynki należy zastąpić wyprawami na bazie wapna, z dodatkiem pigmentów ziemnych lub mineralnych, kruszyw kwarcowych i kalcytowych (marmur np. Biała Marianna), ewentualnie z niewielkim udziałem materiałów poprawiających plastyczność (gotowe zaprawy wapienne renomowanych firm).

W odmienny technologicznie sposób opracowane zostały dekoracje architektoniczne elewacji w postaci gzymsów międzykondygnacyjnych i koronujących. Rdzeń detalu, bez zbrojenia, złożono w dwóch warstwach tynku wapiennego z różnymi procentowo dodatkami w postaci cementu (gzymsy koronujące) i materiałów ilastych – glina (gzymsy koronujące). Lico wykonanych w technice sztukatorskiej, metodą ciągnięcia z szablonu gzymsów zabezpieczono warstwą pobiału wapiennej w odcieniu kremowym. Ostatecznie powierzchnię detali pomalowano warstwą białej farby wapiennej / kredowej z widocznym duktem pędzla. Przypuszczalnie w przeciągu XX wieku detale przemalowywano farbami w kolorze białym, miejscami uprzednio uzupełniając ubytki zaprawą na bazie cementu. W okresie współczesnym przemalowano wszystkie detale poziome warstwą białej farby emulsyjnej, założonej w dwóch warstwach.

Dolna, boniowana (poziome pasy) kondygnacja obiektu zachowuje dziś całkiem współczesny charakter. Podczas wykonanego pod koniec XX wieku remontu, z całej partii dolnej kondygnacji usunięto prawdopodobnie

oryginalny tynk wapienny. W wykonanych na obiekcie odkrywkach, nie odnaleziono żadnych śladów po zabytkowych wyprawach. Należy przypuszczać, że ta partia obiektu musiała być silnie zawilgocona, a co za tym idzie również zasolona, co wymusiło decyzję o wyminie tynków. Na odstoniętej strukturze ceglanej, założono grubą warstwę tynku o spoiwie cementowym, główny składnik wypełniacza to kwarc dobrze obtoczony z przewagą drobnoziarnistego i pojedynczych ziaren gruboziarnistego [piasek rzeczny]. Wierzchnia dekoracyjna warstwa to tynk zwany mozaikowym o spoiwie cementowym z dodatkiem dużej ilości grubych kruszyw, o wyraźnie widocznych ziarnach białego kalcytu, skaleni i niezidentyfikowanych ciemnych minerałach, prawdopodobnie węglík krzemu.

Należy podkreślić, że uproszczona artykulacja architektoniczna elewacji, wyznaczona jedynie otworami okien, pilastrów i kolumnowym tarasem spowodowała, że lico zaprojektowano zgodnie z założeniami ówczesnego prądu w sztuce – modernizmu, który zakładał całkowite odejście od stylów historycznych. Obiekt przy ul. 1 Maja doskonale wpisuje się w ideę, w której funkcjonalność oraz uwarunkowania materiału, stanowią o jego walorach estetycznych, dlatego ostatecznie poniżej wskazana faktura i kolorystyka elewacji powinny zostać przywrócone.

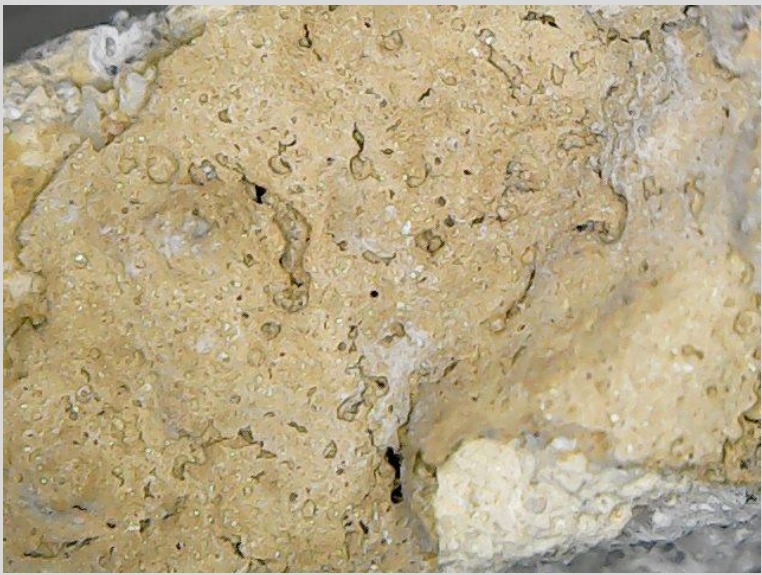
TABELA KOLORÓW			
Element	Określenie koloru oryginału	Faktura i stopień krycia	Propozycja koloru
łła	beżowy o różowym odcieniu	tynk barwiony w masie	NCS S 1010-Y40R
detal - pilastry	beżowy o różowym odcieniu	tynk barwiony w masie	NCS S 1010-Y40R
detal - gzymsy międzykondygnacyjne	biały	tynk mineralny malowany na gładko	NCS S 0500-N
detal - gzymsy koronujące	biały	tynk mineralny malowany na gładko	NCS S 0500-N
detal – gzymsy szczytów	biały	tynk mineralny malowany na gładko	NCS S 0500-N
detal - portyk elewacji południowej - kolumny	biały	tynk mineralny malowany na gładko	NCS S 0500-N
I kondygnacja	niezachowane	nie określono	pozostaje bez zmian
detale metalowe - balustrady tarasów i balkonów	ugrowy	farba olejna, gładka	NCS S 3030-Y20R

detale drewniane - lukarny dachu	brązowy	barwione pokosty, żywice	NCS S 6030-Y60R
-------------------------------------	---------	--------------------------	--------------------

VII. KARTY ODKRYWEK [ANALIZA STRATYGRAFICZNA]

ODKRYWKA NR 1	LOKALIZACJA: elewacja północna, ryzalit wschodni, II kondygnacja, trzon pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, widoczne większe ziarna wypełniacza w postaci piasku kwarcowego i cegły	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, z drobnym białym kruszywem	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 2	LOKALIZACJA: elewacja północna, ryzalit wschodni, I kondygnacja, cokół			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, widoczne większe ziarna wypełniacza w postaci piasku kwarcowego	1922 r.
3	szaro-biały melanz	warstwa tynkarska	tynk cementowy, mozaikowy, gr. ok. 0,5 cm	współczesny

ODKRYWKA NR 3	LOKALIZACJA: elewacja północna, ryzalit wschodni, II kondygnacja, tło ślepego okna
Zdjęcie	
Zdjęcia mikroskopowe	 <p>Powierzchnia obecnej warstwy</p>

 <p>Przekrój przez warstwy nr 3-6</p>				
Nr warstwy	Charakter warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, widoczne większe ziarna wypełniacza w postaci piasku kwarcowego, gr. ok. 1,2 cm	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, z drobnym białym kruszywem	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	po 1947 r.
6	żółta ciem	w-a malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 4	LOKALIZACJA: elewacja północna, część środkowa, II kondygnacja, lico ściany pod oknami			
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 4.</p>			
Zdjęcie mikroskopowe	 <p>Przekrój przez warstwy nr 2-4</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna	1922 r.

			na zaprawie wapiennej	
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, widoczne większe ziarna wypełniają w postaci piasku kwarcowego, gr. ok. 1 cm	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, bardzo cienka warstwa - duch	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 5	LOKALIZACJA: elewacja północna, część środkowa, I kondygnacja, cokół			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, gr. ok. 1,5 cm	1922 r.
3	szaro-biały melanz	warstwa tynkarska	tynk cementowy, mozaikowy, gr. ok. 1,3 cm; pasek boni wykonany z zaprawy cementowo-wapiennej gr ok. 0,5 cm	współczesny

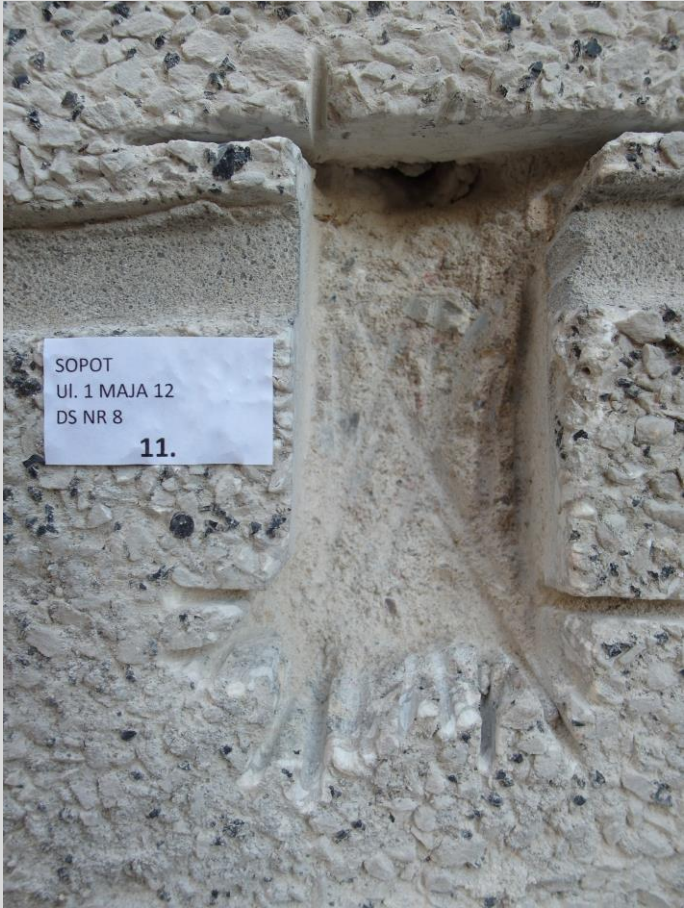
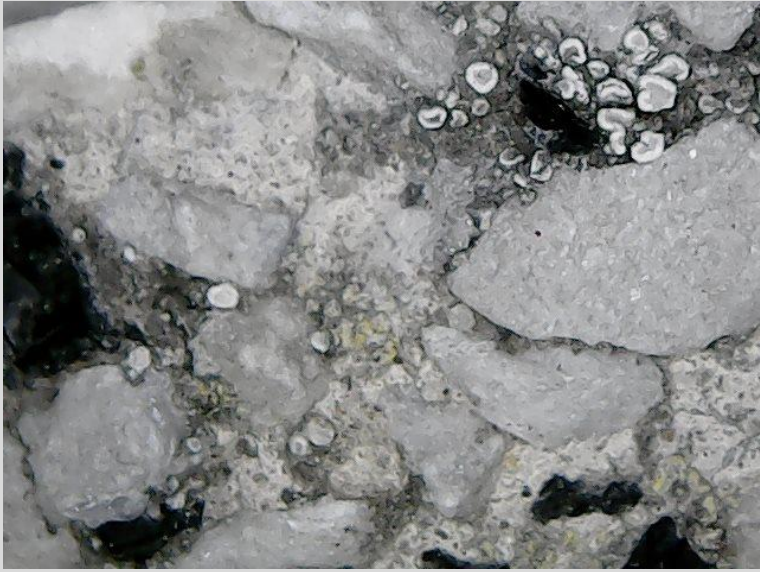
ODKRYWKA NR 6	LOKALIZACJA: elewacja północna, część środkowa, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, gr. ok. 1,3 cm	1922 r.
3	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?), frakcja ok. 5 mm, gr. 0,6 cm	po 1947 r.
4	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 7	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, II kondygnacja, trzon pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, widoczne większe ziarna wypełniacza w postaci piasku kwarcowego, gr. 1,5 cm	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, skuta	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 8	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, II kondygnacja, opaska okna prawego			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, gr. 1,2 cm	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, skuta	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 9	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, ryzalit części środkowej, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, bardzo cienka - skuta	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 10	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, ryzalit części środkowej, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, gr. ok. 1,8-2 cm	1922 r.
3	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
4	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

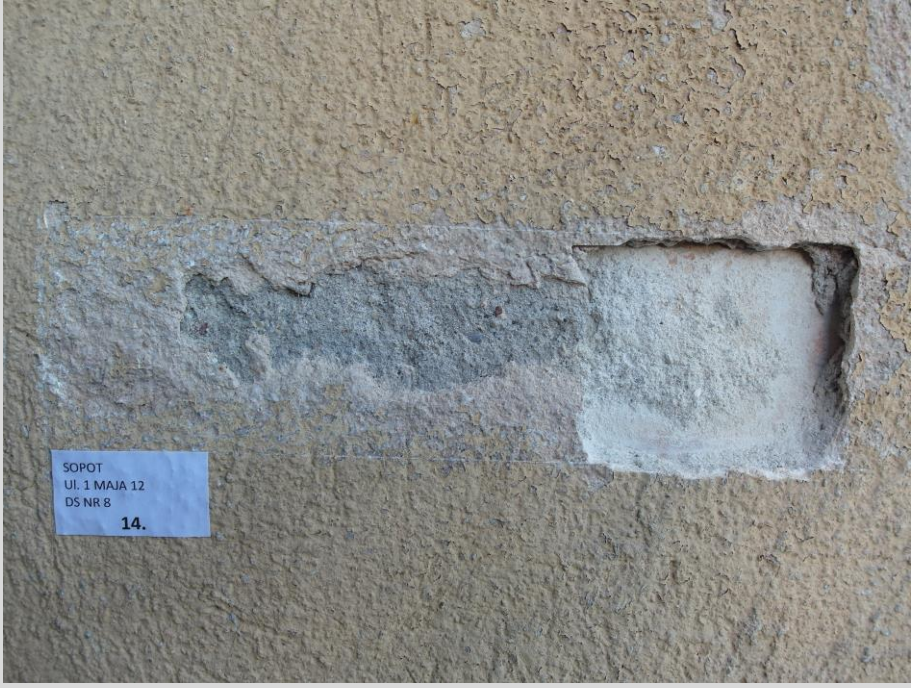

ODKRYWKA NR 11 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, ryzalit części środkowej, I kondygnacja, cokół (15 cm od poziomu chodnika)
Zdjęcie	 A photograph of a wall section showing a mosaic plaster surface. A white label is placed on the left side of the image, containing the text: "SOPOT", "Ul. 1 MAJA 12", "DS NR 8", and "11.". The wall surface is light-colored with dark, irregular patches and a rough texture.
Zdjęcie mikroskopowe	 <p>Powierzchnia tynku mozaikowego</p> A microscopic image of the mosaic plaster surface, showing a complex texture with various shades of gray, white, and black. The surface appears rough and uneven, with some areas showing more pronounced texture than others.

 <p>Przekrój przez warstwy nr 1-2</p>				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, założony w bardzo grubej warstwie, odkrywkę wykonano na głębokość 3 cm, nie odstonięto podłoża	1922 r.
2	szaro-biały melanż	warstwa tynkarska	tynk cementowy, mozaikowy, gr. ok. 0,6 cm; pasek boni wykonany z zaprawy cementowo-wapiennej gr ok. 0,5 cm	współczesny

ODKRYWKA NR 12		LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, gzyms międzykondygnacyjny		
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
Gzyms				
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej, wysunięta przed lico	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, z drobnym białym kruszywem	1922 r.
4	biała	warstwa malarska	pobita wapienna o zabrudzonej powierzchni	po 1947 r.
5	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
Lico poniżej				
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.

2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, z drobnym białym kruszywem	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 13 samoistna	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, II kondygnacja, opaska okna			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, gładka	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 14	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, II kondygnacja, trzon pilastra			
Zdjęcie				
Zdjęcie mikroskopowe	 <p>Powierzchnia warstwy nr 4</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	beżowa	warstwa tynkarska	pozostałości oryginalnego tynku wapiennego na cegle (?) lub zatarte spoinowanie	1922 r.
3	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.

4	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, gładka	1922 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 15	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 16 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 17	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, II kondygnacja, lico ściany pod oknem
Zdjęcie	
Zdjęcia mikroskopowe	 <p>Powierzchnia warstwy nr 4</p>

 <p>Przekrój przez warstwy nr 2-4</p>				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, gr. ok 1 cm	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, gr. 0,3 mm	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

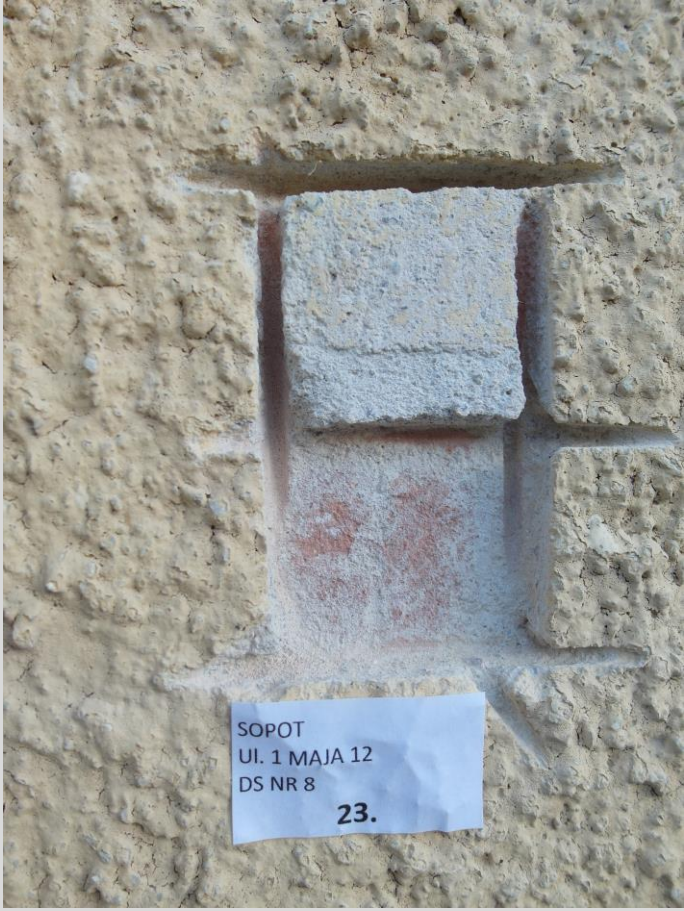
ODKRYWKA NR 18	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 19	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, I kondygnacja, cokół			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	szaro-biały melanz	warstwa tynkarska	tynk cementowy, mozaikowy	współczesny

ODKRYWKA NR 20	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, II kondygnacja, lico pilastra			
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 20.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	ugrowa	warstwa malarska	cienka, śladowa, może zabrudzenie	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 21	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część północna, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
4	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

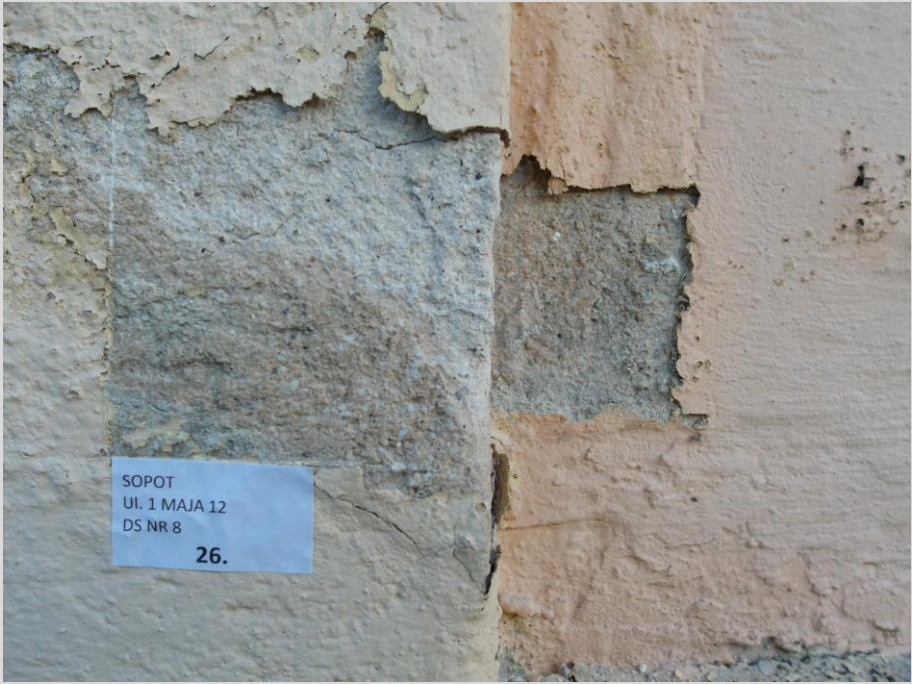
ODKRYWKA NR 22	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część północna, II kondygnacja, lico pilastra			
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 22.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, gr. 2-4 mm	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 23	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, II kondygnacja, lico ściany nad oknem			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, gr. 0,7 cm	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, bardzo cienka gr. 1-2 mm	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 24	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, I kondygnacja, cokół, naroże okienka piwnicznego
Zdjęcie	 A photograph showing a corner of a stone wall. The wall is made of rough-hewn stones and mortar. A small, light blue label is attached to the wall. The label contains the text: 'SOPOT', 'Ul. 1 MAJA 12', 'DS NR 8', and '24.'. The background shows a dark interior space.

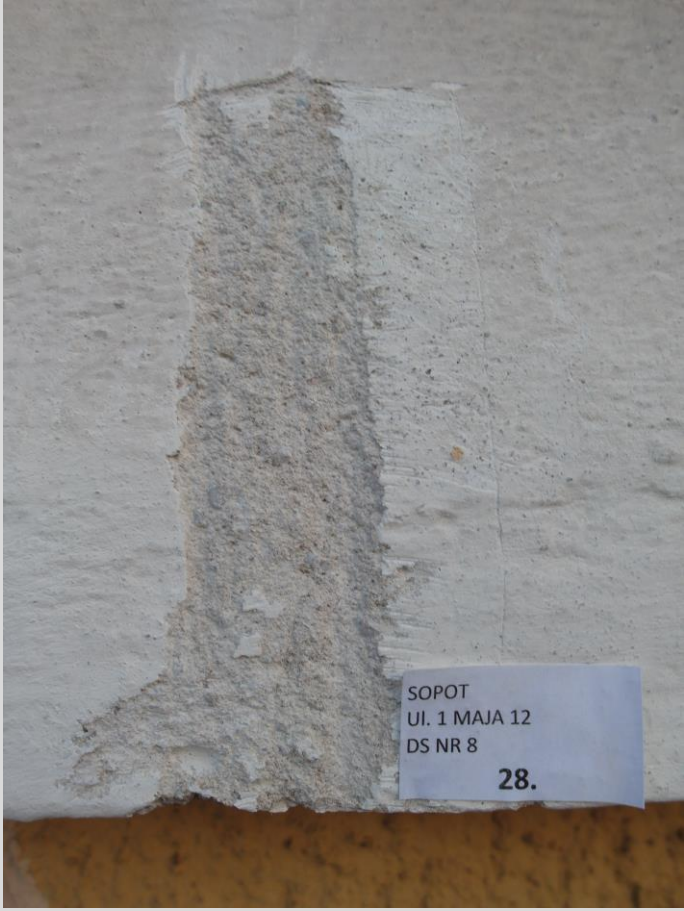
				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	różowa	warstwa malarska	wapienna	1922 r. (?)
3	szaro-biały melanż	warstwa tynkarska	tynk cementowy, mozaikowy; od strony glifu pomalowany białą emulsją	współczesny

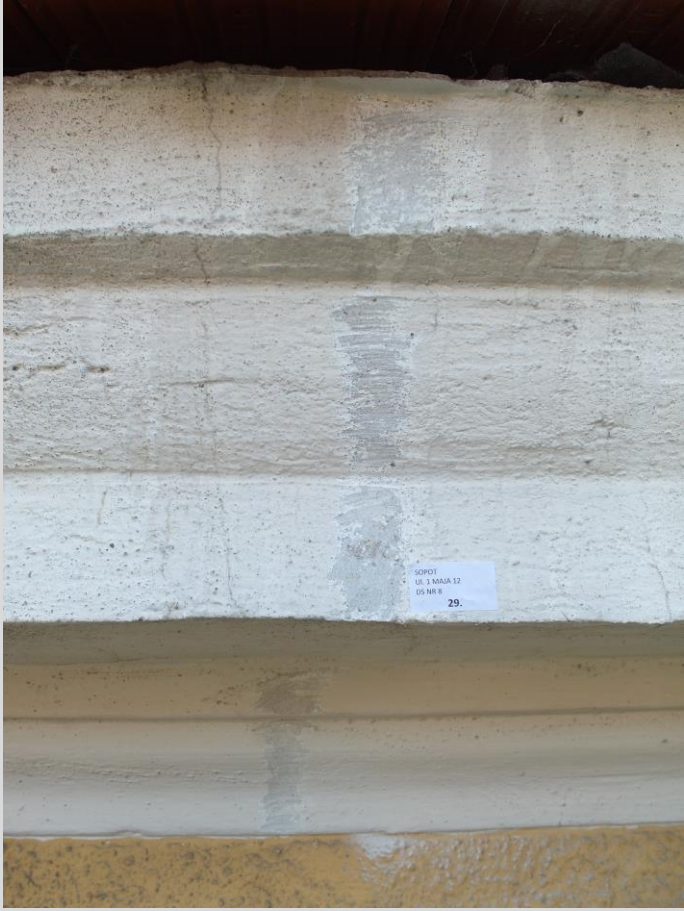
ODKRYWKA NR 25	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, portiernia, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie	 <div data-bbox="555 992 746 1093" style="position: absolute; top: 443px; left: 348px; background-color: #add8e6; padding: 2px;"> SOPOT UL. 1 MAJA 12 DS NR 8 25. </div>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
5	różowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

ODKRYWKA NR 26 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, portiernia, II kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, widoczne białe ziarno wypełniacza	1922 r.
2	żółta	warstwa malarska	emulsyjna, wymyta	współczesna
3	różowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

ODKRYWKA NR 27	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, portiernia, gzyms koronujący
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 27.</p>

Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	rdzeń gzymsu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna, na licu szara, zabrudzona	po 1947 r.
4	biała	warstwa tynkarska	gips, pochodzący z prowizorycznych napraw	współczesna naprawka
5	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 28	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część południowa, gzyms koronujący			
Zdjęcie	 <p data-bbox="858 1003 1106 1137">SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 28.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna z dużym dodatkiem wapna	po 1947 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna, żółtawa	po 1947 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 29	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część południowa, gzyms koronujący			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna z dużym dodatkiem wapna	po 1947 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna, żółtawa	po 1947 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

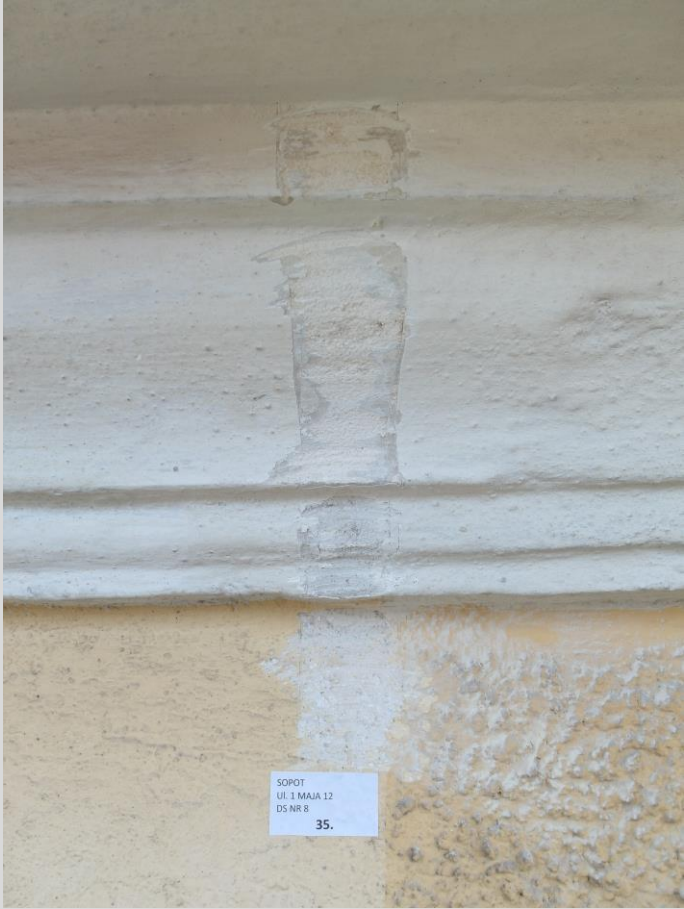
ODKRYWKA NR 30	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część południowa, III kondygnacja, opaska przy oknie			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, bardzo cienka	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (?)	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

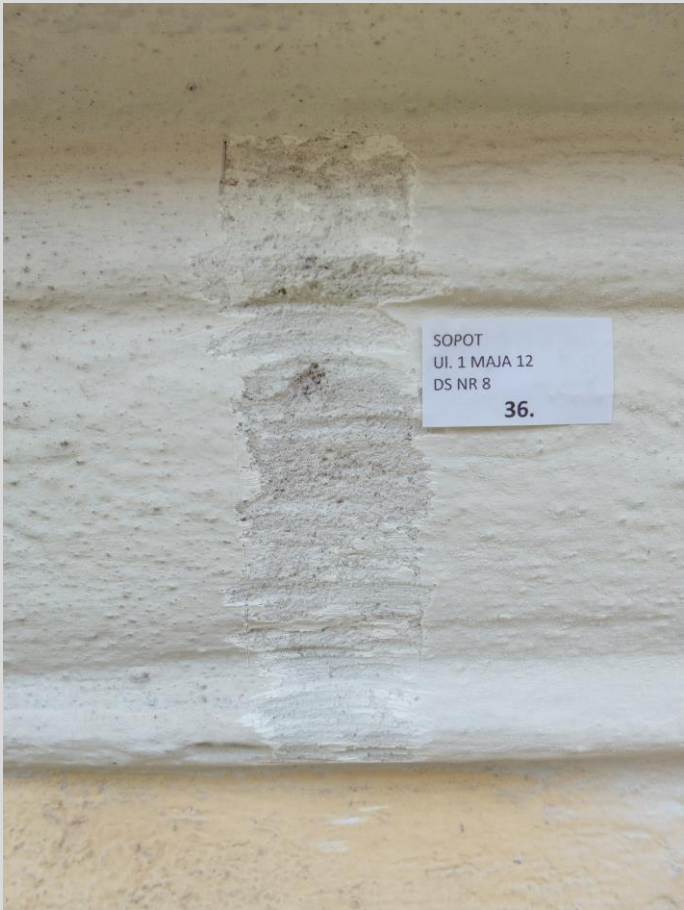
ODKRYWKA NR 31	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część południowa, III kondygnacja, lico pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 32	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, bok południowy części środkowej, gzyms koronujący			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	po 1947 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna	po 1947 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

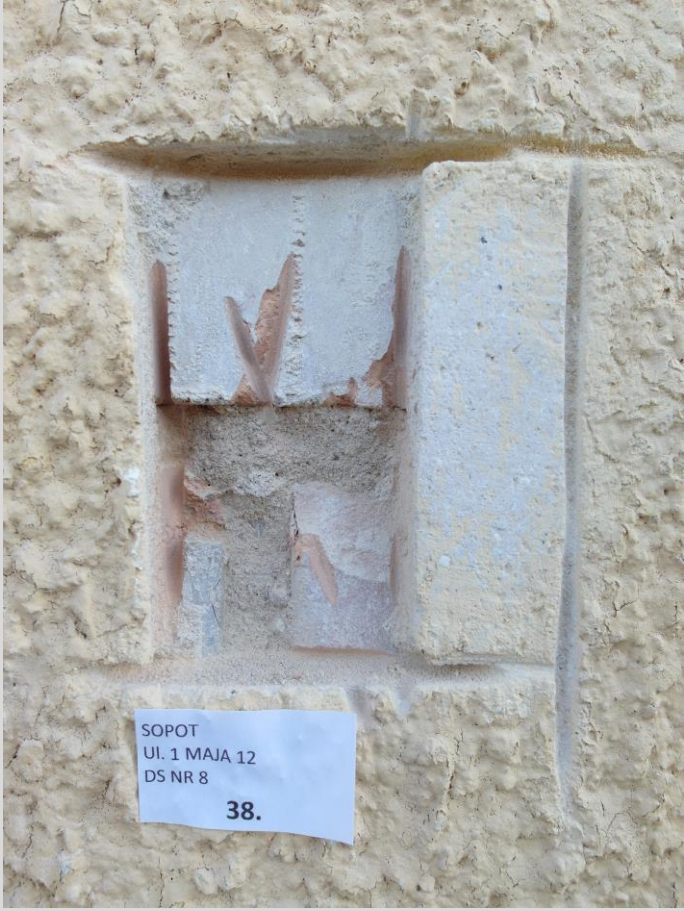
ODKRYWKA NR 33	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, bok południowy części środkowej, lico pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	ugrowa ciemna	warstwa malarska	wapienna zachowana śladowo	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 34	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część południowa, II / III kondygnacja, dekoracyjna płycina między oknami			
Zdjęcie	 <p>SOPOT UL. 1 MAJA 12 DS NR 8 34.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 35		LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, gzyms koronujący		
Zdjęcie		 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 35.</p>		
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienna z drobnym dodatkiem cementu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna z widocznym zabrudzonym licem	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobita wapienna, szarawa	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
UWAGA		Warstwie pobitą wapienną (2) na licu elewacji odpowiada różowy tynk barwiony w masie		

ODKRYWKA NR 36 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, gzyms koronujący, dolne profilowanie			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna z dużym dodatkiem wapna	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 37	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, II / III kondygnacja, dekoracyjna płycina między oknami			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 38	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, II kondygnacja, lico ściany przy pilastrze			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 39	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, gzyms międzykondygnacyjny POBRANO PRÓBKĘ DO BADAŃ LABORATORYJNYCH			
Zdjęcie	 <p data-bbox="863 887 1034 981"> SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 39. </p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	szarawa	warstwa malarska	pobita pociemniata	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobita wapienna	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna, zabrudzona	współczesna

ODKRYWKA NR 40		LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, I kondygnacja, klucz łuku okiennego i lico ściany		
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4 lico ściany	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
4 klucz łuku	żółta	warstwa malarska	zachowana śladowo	po 1947 r.
5 lico ściany	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
5 klucz łuku	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

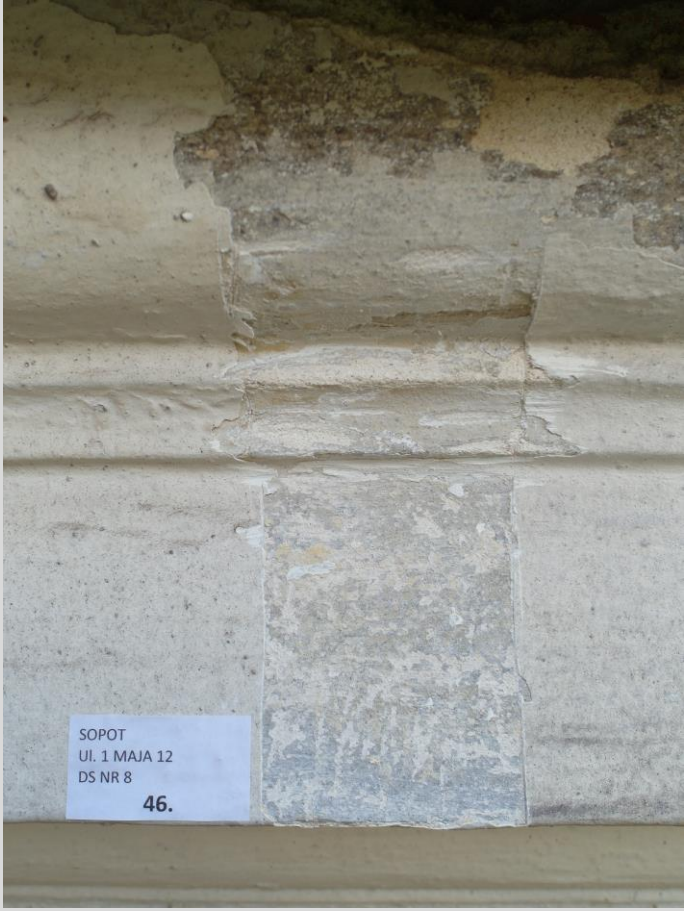
ODKRYWKA NR 41		LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część północna, gzyms koronujący		
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	po 1947 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna	po 1947 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 42	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część północna, II kondygnacja, lico ściany między oknami			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, całkowicie odspojona	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
6	różowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

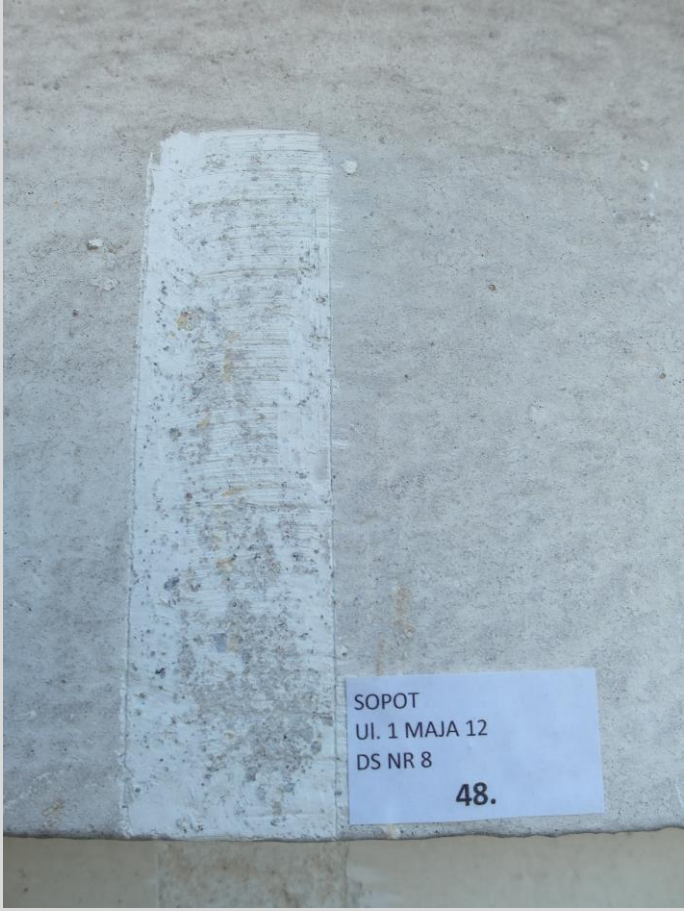
ODKRYWKA NR 43	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część północna, gzyms międzykondygnacyjny			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	wapienna	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna, zabrudzona	współczesna

ODKRYWKA NR 44	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, gzyms koronujący POBRANO PRÓBKĘ DO BADAŃ LABORATORYJNYCH			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowo-szara	warstwa tynkarska	ilasto-wapienna (gлина)	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	pobita wapienna z zabrudzonym licem	po 1947 r.
5	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	współczesna
6	biała	warstwa malarska	emulsyjna, założona w dwóch warstwach	współczesna

ODKRYWKA NR 45	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, IV kondygnacja, lico pilastra nad wykuszem			
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 45.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapienno-piaskowej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 46	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, III kondygnacja, gzyms koronujący wykusza			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, rdzeń gzymsu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobita wapienna	po 1947 r.
4	żółta	warstwa malarska	kredowa, zachowana bardzo śladowo	współczesna
5	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

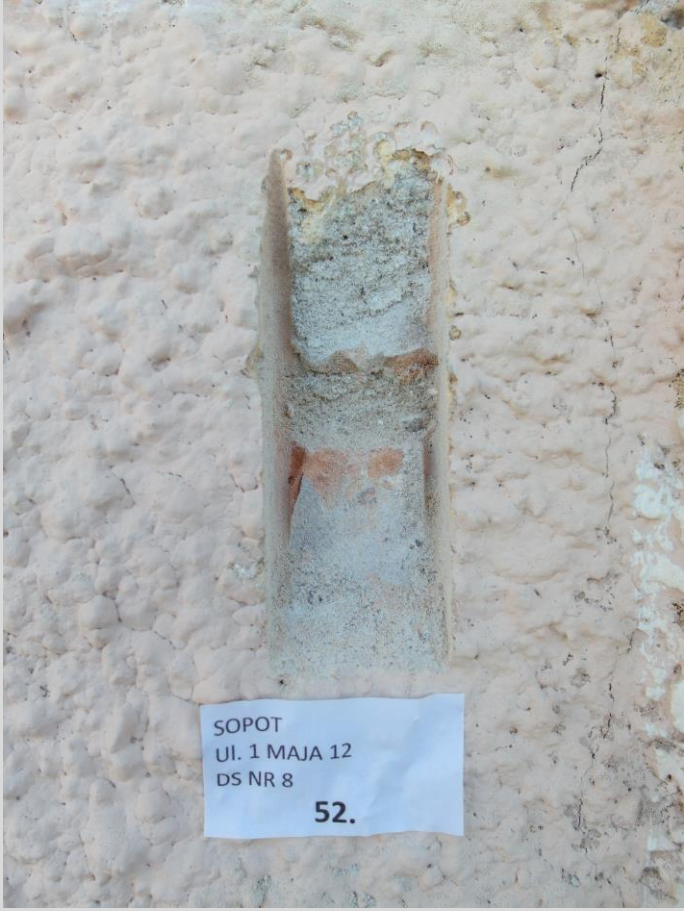
ODKRYWKA NR 47	LOKALIZACJA: elewacja zachodnia, część środkowa, III kondygnacja, lico ściany wykusza			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r. (?)
3	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
4	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 48	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, III kondygnacja, gzyms wspornika wykusza			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, rdzeń gzymsu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	żółta	warstwa malarska	kredowa, zachowana bardzo śladowo	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 49	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część środkowa, III kondygnacja, lico wspornika wykusza			
Zdjęcie	 <p data-bbox="659 1037 930 1182">SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 49.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	kredowa, z zabrudzonym licem	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 50	LOKALIZACJA: elewacja północna, część środkowa, III / IV kondygnacja, dekoracyjna płycina			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 51	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, V kondygnacja, naczótek szczytu, tło POBRANO PRÓBKĘ DO BADAŃ LABORATORYJNYCH			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa z dodatkiem żużlu	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie(kremowa)	1922 r.
4	biała	warstwa malarska	wapienna	I poł. XX w.
5	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
6	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 52	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, V kondygnacja, szczyt, tło ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
6	różowa	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

ODKRYWKA NR 53	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, V kondygnacja, szczyt, lico postumentu pod wazonem			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna, bardzo gruba, nie odstonięto podłoża	po 1947 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	po 1947 r.
3	ugrowa	warstwa malarska	zachowana śladowo	?
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
5	różowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna, nałożona w sposób niestaranny	współczesna naprawka

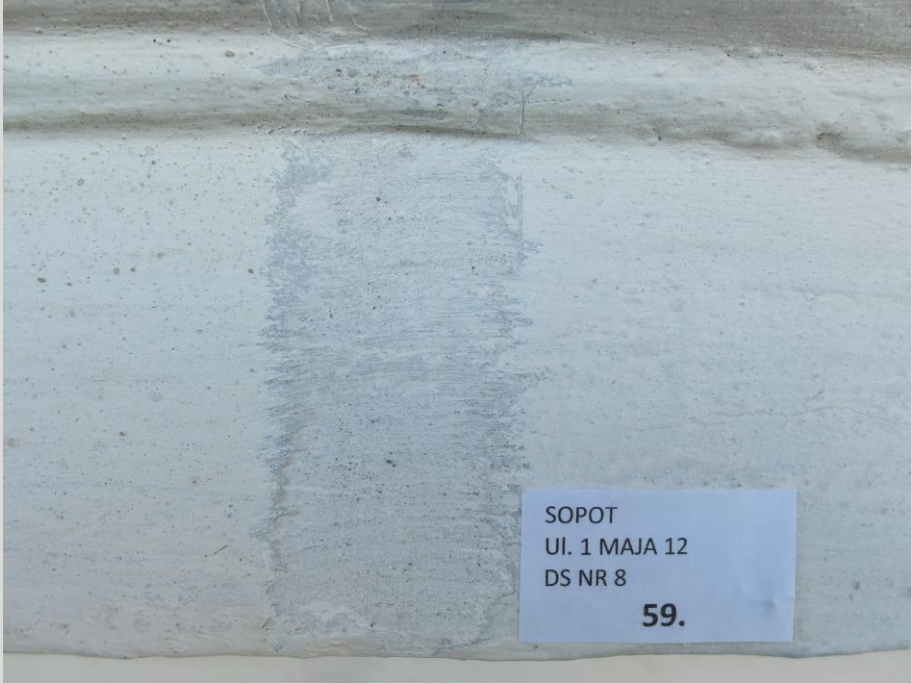
ODKRYWKA NR 54	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, gzyms koronujący			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	kredowa, z zabrudzonym licem	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 55 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, IV kondygnacja, lico pilastra pod gzymsem			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie, z wypełniaczem w postaci kruszywa marmurowego; po zwilżeniu wyraźnie widoczny kolor	1922 r.
2	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 56 sondażowa		LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, gzyms koronujący		
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	kredowa	po 1947 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 57	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, gzyms międzykondygnacyjny			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	kredowa	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 58	LOKALIZACJA: elewacja północna, część wschodnia, III kondygnacja, lico ściany przy pilastrze			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 59		LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, gzyms koronujący		
Zdjęcie		 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 59.</p>		
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, rdzeń gzymsu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobita wapienna z zabrudzonym licem	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 60	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, IV kondygnacja, lico pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 61	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, III kondygnacja, lico ściany pod oknem			
Zdjęcie	 <p data-bbox="571 1048 834 1193">SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 61.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	biała	warstwa malarska	kredowa (?)	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

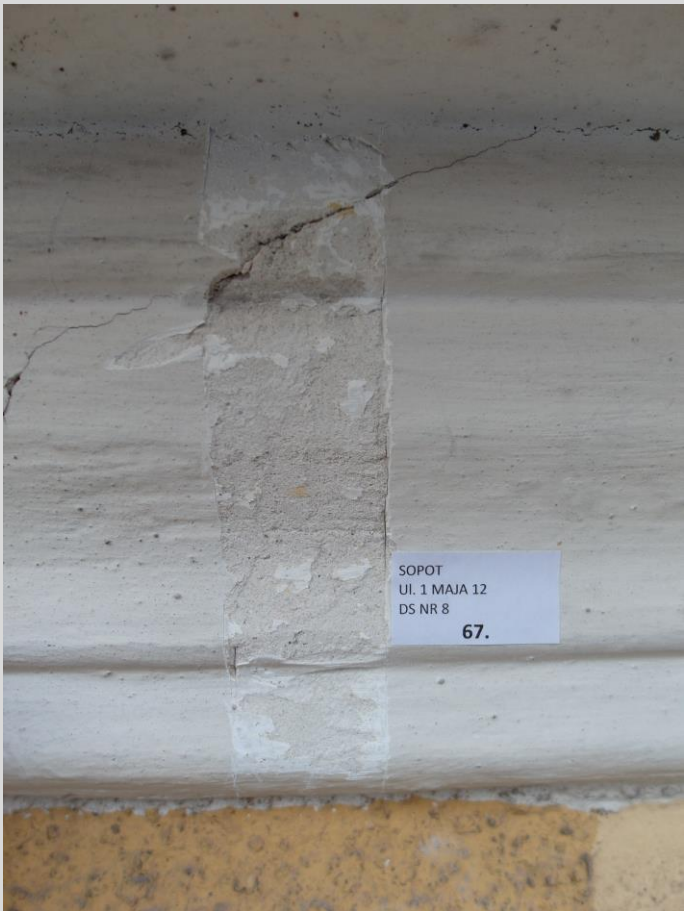
ODKRYWKA NR 62	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, III kondygnacja, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

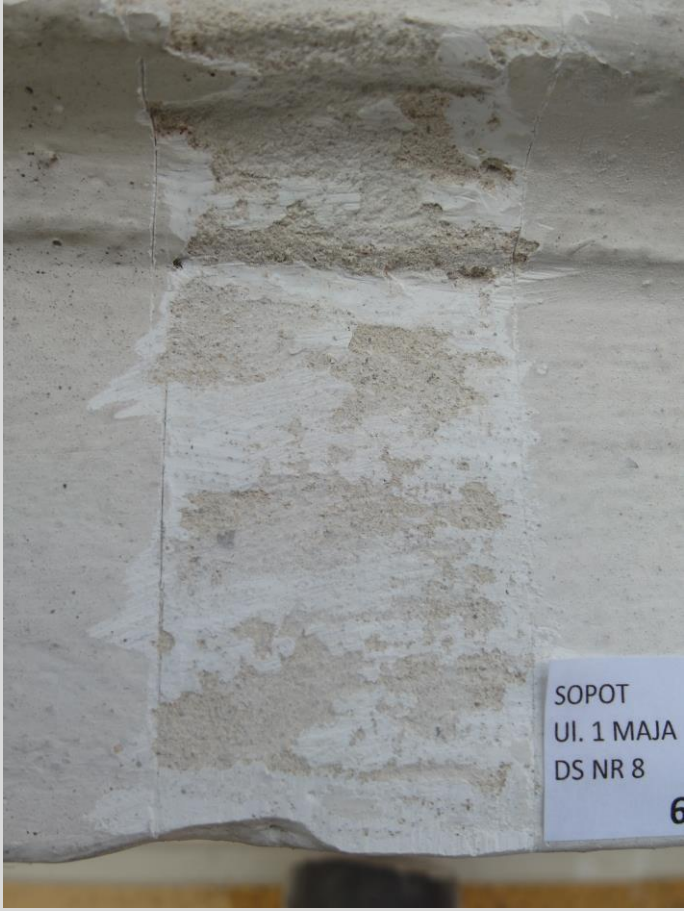
ODKRYWKA NR 63	LOKALIZACJA: elewacja wschodnia, część północna, gzyms międzykondygnacyjny			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	kredowa	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 64	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, IV kondygnacja nad tarasem, lico ściany między oknami			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 65	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, IV kondygnacja nad tarasem, lico pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	ugrowa	warstwa malarska	kredowa (?), zachowana śladowo	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna, wymyta	współczesna
6	różowa	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

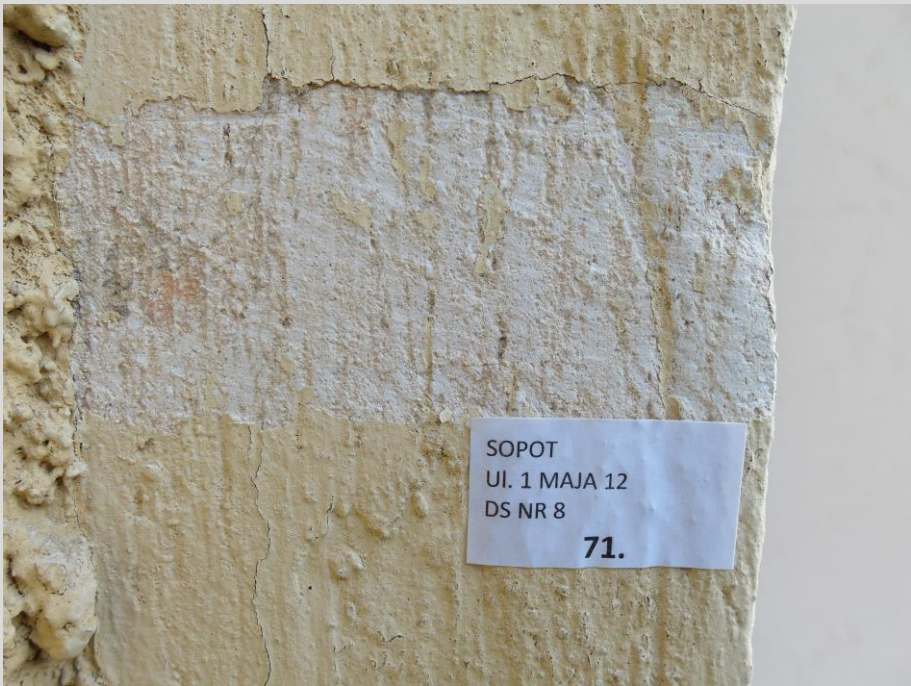
ODKRYWKA NR 66	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, IV kondygnacja nad tarasem, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna, zakładana w dwóch warstwach	1922 r.
3	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
4	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 67	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, gzyms koronujący			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, rdzeń gzymsu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	żółta	warstwa malarska	zachowana bardzo śladowo	po 1947 r.
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna, zakładana w dwóch warstwach	współczesna

ODKRYWKA NR 68	LOKALIZACJA: elewacja północna, część zachodnia, gzyms koronujący			
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA DS NR 8 6</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	beżowa	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, rdzeń gzymsu	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna wniknięta w tynk	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
4	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 69	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja nad tarasem, lico zachodnie ryzalitu wschodniego			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	ugrowa	warstwa malarska	kredowa (?), zachowana śladowo	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna
6	różowa	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

ODKRYWKA NR 70	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja nad tarasem, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej, bardzo zawilgocona	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
4	ugrowa	warstwa malarska	kredowa (?), zachowana śladowo	po 1947 r.
5	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 71 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja nad tarasem, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie; na powierzchni mikroorganizmy i zabrudzenia	1922 r.
2	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 72	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja nad tarasem, lico ściany			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej, bardzo wilgotna	1922 r.
2	szara	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
4	żółta ciemna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 73	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja, balustrada tarasu			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	metal	podłoże konstrukcyjne	stal, walcowana, skorodowana	1922 r.
2	ugrowa	warstwa malarska	olejna	1922 r.
3	zielona jasna	warstwa malarska	olejna	poł. XX w.
4	zielona ciemna	warstwa malarska	olejna	II poł. XX w.
5	brązowa jasna	warstwa malarska	olejna	II poł. XX w.
6	brązowa ciemna	warstwa malarska	ftalowa	współczesna

ODKRYWKA NR 74	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja nad tarasem, lico ściany POBRANO PRÓBKĘ DO BADAŃ LABORATORYJNYCH			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara jasna	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna, barwiona w masie (kremowa o różowym odcieniu) z kruszywem marmurowym	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie (jasnopomarańczowa)	po 1947 r.
5	różowa	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 75	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, III kondygnacja nad tarasem, lico wschodnie ryzalitu zachodniego			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	cegła	podłoże konstrukcyjne	cegła ceramiczna, pełna na zaprawie wapiennej	1922 r.
2	szara jasna	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r.
3	różowa jasna	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna, barwiona w masie	1922 r.
4	żółta	warstwa tynkarska	cementowo-wapienny tynk typu baranek, barwiony w masie	po 1947 r.
5	różowa	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 76 sondażowa	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część zachodnia, III kondygnacja, narożnik pilastra			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	różowa jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa, barwiona w masie	1922 r.
3	żółta	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 77	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, II kondygnacja, głowica kolumny, skrajnej lewej			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	wapienna z zabrudzonym licem	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobiała wapienna	I poł. XX w.
4	szara	warstwa malarska	wapienna	po 1947 r.
5	biała	warstwa malarska	kredowa	II poł. XX w.
6	ugrowa /pomarańczowa	warstwa malarska	oleista	współczesna
7	pomarańczowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna naprawka

ODKRYWKA NR 78	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, gzyms międzykondygnacyjny			
Zdjęcie	 <p>SOPOT Ul. 1 MAJA 12 DS NR 8 78.</p>			
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara ciemna	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r. (?)
2	biała	warstwa malarska	pobita wapienna, bardzo zabrudzona	1922 r. (?)
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 79	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, gzyms międzykondygnacyjny			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara ciemna	warstwa tynkarska	cementowo-wapienna	1922 r. (?)
2	biała	warstwa malarska	kredowa	1922 r. (?)
3	biała	warstwa malarska	emulsyjna	współczesna

ODKRYWKA NR 80	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, II kondygnacja, taras, trzon kolumny środkowej POBRANO PRÓBKĘ DO BADAŃ LABORATORYJNYCH			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	wapienna z zabrudzonym licem	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobita wapienna	I poł. XX w.
4	szara	warstwa malarska	wapienna	po 1947 r.
5	biała	warstwa malarska	kredowa	II poł. XX w.
6	pomarańczowa	warstwa malarska	oleista	współczesna
7	pomarańczowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna, wyblaknięta, spękana	współczesna naprawka

ODKRYWKA NR 81	LOKALIZACJA: elewacja południowa, część środkowa, II kondygnacja, taras, baza kolumny			
Zdjęcie				
Nr warstwy	Charakterystyka warstwy / kolor	Opis warstwy	Uwagi	Datowanie
1	szara jasna	warstwa tynkarska	wapienno-piaskowa	1922 r.
2	biała	warstwa malarska	wapienna z zabrudzonym licem	1922 r.
3	biała	warstwa malarska	pobita wapienna	I poł. XX w.
4	szara	warstwa malarska	wapienna	po 1947 r.
5	biała	warstwa malarska	kredowa	II poł. XX w.
6	pomarańczowa	warstwa malarska	oleista	współczesna
7	pomarańczowa jasna	warstwa malarska	emulsyjna, wyblaknięta, spękana	współczesna naprawka

VIII. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Wnioski i wstępne założenia konserwatorskie

Tradycyjna budowla wzniesiona na początku XX wieku, zachowała się w całości. Prowadzone w przeszłości reparacje o charakterze budowlano-interwencyjnym nie spowodowały znacznego zatarcia pierwotnych form bryły obiektu, ale zniekształciły jego wygląd estetyczny.

Działania konserwatorskie powinny być skierowane na poprawę stanu technicznego elewacji i przywrócenie pierwotnego, dość prostego wyglądu budynku. Prace powinny mieć na względzie zachowanie istniejących, oryginalnych form sztukatorskiego detalu architektonicznego (gzymsy, pilastry itp.) oraz historycznego tynku zachowanego na elewacjach. Postuluje się o pełne przywrócenie pierwotnego wyglądu budynku poprzez odtworzenie brakujących elementów i usunięcie szpecących, wprowadzonych przez współczesnych użytkowników (tynk typu baranek).

Instalacja elektryczna i inna wymaga uporządkowania. Należy przeprowadzić selekcję, usunąć zbędną, a bezwzględnie konieczną zachować i poprowadzić w sposób estetyczny (podtynkowo).

Proponuje się również przywrócenie oryginalnej jasnej kolorystyki budynku (na którą wskazują badania), która dopełni charakteru pierwotnego założenia.

W trakcie prac należy prowadzić bieżącą dokumentację fotograficzną stanu zachowania wszystkich elewacji.

Wytyczne konserwatorskie

Biorąc pod uwagę wartość zabytkową i historyczną obiektu przyjęto następujące wytyczne konserwatorskie:

- przeprowadzenie konserwacji o charakterze technicznym w celu zachowania w maksymalnym stopniu wszystkich oryginalnych materiałów: zapraw, elementów dekoracyjnych i przywrócenie im ich pierwotnych właściwości;
- usunięcie wtórnych materiałów (np. cementowe zaprawy), które wpływają destrukcyjnie na stan zachowania zabytku;
- wykonanie wszystkich niezbędnych działań budowlanych zabezpieczających obiekt przed wpływem czynników niszczących (ewentualne wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i ewentualna modyfikacja obróbek blacharskich).

Cel oraz założenia konserwacji

Działania konserwatorskie mają na celu:

- usunięcie przyczyn destrukcji,
- przywrócenie poszczególnym elementom właściwości funkcjonalno-użytkowych,
- zabezpieczenie obiektu przed dalszym niszczeniem.

Prace dokumentacyjne i badawcze

1. Wykonanie szczegółowej dokumentacji stanu zachowania (opisowa, fotograficzna, rysunkowa).
Zarejestrować w formie opisowej, fotograficznej i ew. rysunkowej (z wykorzystaniem rysunków inwentaryzacyjnych) charakterystyczne zniszczenia. Uwzględnić obszary zdeintegrowane, spękania, złuszczenia, rozwarstwienia, produkty korozji metali, zabrudzenia i nawarstwienia, wykwyty soli mineralnych, patynę biologiczną, ewentualne spękania konstrukcyjne i uszkodzenia w formie ubytków.
2. Określenie przyczyn zawilgocenia.
W badaniach uwzględnić penetrację w strukturę materiałów budowlanych wód gruntowych i opadowych. Zbadać stopień zawilgocenia oraz jego rozkład w murach. Ewentualnie przygotować projekt wykonania izolacji.
3. Badania składu i właściwości materiałów budowlanych.
Szczegółowe określenie składu i właściwości fizycznych oryginalnej zaprawy szarej podkładowej i dekoracyjnej nawierzchniowej. Na podstawie wyników badań próbek materiałów budowlanych procentowe określenie udziału poszczególnych składowych zaprawy: spoiwo, kruszywo, pigmenty i ewentualnie wypełniacze wraz z określeniem cech fizykomechanicznych takich jak wytrzymałość na ściskanie, nasiąkliwość kapilarna, paroprzepuszczalność. Przygotowane podsumowanie będzie podstawą do wyboru odpowiednich metod i środków podczas prowadzenia prac.
4. Badania i analiza stopnia zasolenia materiałów budowlanych, w tym w szczególności strefy przyziemia.
5. Ocena konstrukcyjna stabilności poszczególnych elementów i detali, wykonana przez specjalistę konstruktora.
6. Opracowanie dokumentacji powykonawczej konserwatorskiej z przeprowadzonych prac.

Prace wykonawcze

Poniższy program dla budynku Domu Studenckiego nr 8 przy ul. 1 Maja 12 w Sopocie i jego założenia są podstawą do wykonania prac konserwatorskich. Wszelkie zmiany lub odstępstwa dokonane w toku prac konserwatorskich, muszą być uzgadniane z inspektorem nadzoru konserwatorskiego ds. zabytków nieruchomości Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków w Sopocie oraz z autorką programu.

Proponuje się następującą kolejność prac:

1. Prowizoryczne odprowadzenie wód opadowych na czas prowadzenia prac przez montaż tymczasowych rur spustowych w miejscach zdemontowanych systemowych.
2. Usunięcie z elewacji wszystkich zbędnych i szkodliwych elementów (utrzymujących zawilgocenie, wprowadzających sole rozpuszczalne, porażonych mikrobiologicznie, skorodowanych) tj.:
 - demontaż elementów nieużytkowanych, przypadkowych i wtórnych: daszków, wiat, lamp itp.;
 - usunięcie wtórnych instalacji, znajdujących się na elewacjach obiektu, nowe instalacje należy przeprowadzić dyskretnie bez zaburzenia odbioru estetycznego obiektu np. podtynkowo;
 - obluzowanych i zdegradowanych wtórnych detali;
 - napraw wykonanych nieestetycznie oraz z użyciem nieodpowiednich technologii i materiałów: wtórnych tynków cementowych oraz tynków całkowicie zasolonych, zdeintegrowanych, partii łat i wtórnych uzupełnień, wykonanych podczas doraźnych napraw, nieprzedstawiających wartości historycznej, a wykonanych w przeciągu XX-wiecznych remontów;
 - usunięcie wtórnych przemalowań lica elewacji wykonanych farbami emulsyjnymi w kolorze żółtym i różowym;
 - usunięcie warstwy wtórnego otynkowania wykonanego tynkiem nakrapianym typu baranek, z którego wykonano wypełnienia pół elewacji oraz dekoracyjne płyciny i obramienia okien;
 - wprowadzone współcześnie instalacje klimatyzacji i wentylacji (elewacja wschodnia), służące m.in. gastronomii, muszą pozostać w obecnej formie; ich kształt i wielkość jest uzależniona od norm technologicznych; należy jednakże doprowadzić do ich estetyzacji np. przez pomalowanie w kolorze elewacji (czyli tła). W przyszłości powinien również zostać wykonany projekt budowlany dla całego systemu klimatyzacyjno-wentylacyjnego, który uwzględni przebieg instalacji w wewnętrznej aranżacji budynku.
3. Przeprowadzenie zabiegu dezynfekcji:
 - likwidacja roślinności oraz innych objawów skażenia mikrobiologicznego (szczególnie szczyty i partie tuż nad powierzchnią chodników np. elewacja wschodnia i północna) poprzez: mechaniczne usunięcie roślinności i jednocześnie chemiczne unieszkodliwienie systemu korzeniowego, materiał budowlany porażony strukturalnie należy usunąć;
 - dezynfekcja miejsc skażonych lub narażonych na skażenie, preparatem lub kompozycją preparatów ustaloną na podstawie ew. wyników ekspertyzy mikrobiologicznej. Do zabiegów można zastosować materiały

płynne na bazie np. chlorku benzalkoniowego lub roztwory wodne zawierające kationowe środki powierzchniowo czynne, krzemiany i składnik dyspergujący. Preparat będzie wprowadzony poprzez odwierty w głąb struktury muru oraz rozprowadzony poprzez natrysk na całej powierzchni – zabieg powinien być powtarzany 2-3 krotnie;

- wypełnienie otworów po odwiertach szerokoporową zaprawą solochłonną, która pochłaniać będzie sole rozpuszczalne z głębi muru w procesie wysychania – proponuje się wykorzystanie tynków renowacyjnych w systemie WTA.

4. Wykonanie izolacji.

Niniejsze opracowanie nie narzuca bezwzględnego wykonania izolacji budynku. Izolację ścian fundamentowych należy wykonać po przeprowadzeniu oględzin i niezbędnych badań. Wykonanie powinno objąć izolację poziomą ceglanych fundamentów oraz izolację pionową połączoną z renowacją dolnej kondygnacji oraz zabezpieczeniem części pogrążonej poniżej poziomu nawierzchni.

W przypadku stwierdzenia konieczności przeprowadzenia takich zabiegów, proponuje się realizację zadania przez firmę specjalizującą się w pracach izolacyjnych.

Izolacja **pozioma** zewnętrznych ścian fundamentowych.

Izolację poziomą – przeponę izolacyjną wykonać metodą iniekcji poprzez otwory wykonane w murze według zaleceń dostawcy technologii oraz Nadzoru Inwestora. Otwory do wprowadzenia izolacji wykonać od zewnątrz i od wewnątrz obiektu - ze względu na konieczność dokładnego wykonania przepony.

Na odpowiednio zaplanowanym poziomie wywiercić w murze rząd otworów o średnicy 12 mm, lekko pochylone (kąt 30°). Rząd otworów wykonać w odstępach ok. 10 - 12 cm.

Przygotowanym preparatem np. w postaci płynnej (wodorozcieńczalny, krzemikujący; koncentrat mikroemulsji silikonowej) lub kremu (silany/siloksany) nasącza się mur przez otwory za pomocą pompy iniekcyjnej lub metodą bezciśnieniową, stale podając świeże porcje – aż ściana wchłonie całą konieczną dla jej grubości ilość. Dla zapewnienia skuteczności procesu monitorować ewentualne miejsca wycieków.

Na koniec prac do otworów iniekcyjnych wprowadzić zaprawę mineralną przeznaczoną do wypełniania wywierconych otworów i pustek, odporną na siarczany.

Izolacja przeciwwodna, **pionowa** na zewnętrznych ścianach fundamentowych.

Izolację wykonać przy użyciu elastycznych szlemów (mikrozapraw) uszczelniających.

Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poprzedzić pracami przygotowawczymi. Zdjąć przylegającą do budynku nawierzchnię z kostki

betonowej oraz wykonać wykopy. Ściany fundamentów odkryć odcinkami przez wykonanie wykopów na głębokość istniejących ław fundamentowych. Ścianki pionowe wykopów liniowych wzmocnić. Po odkopaniu ścian fundamentowych odstonować powierzchnię murów odpowiednio przygotować do wykonania izolacji pionowej. Mur oczyścić z resztek gruntu i korzeni, wybrać zdeintegrowane spoiny, wykuć zdegradowane cegły, mur oczyścić metodą ścierno-strumieniową i zdezynfekować. Następnie wykonać naprawy murowe z użyciem cegły o odpowiednim formacie, układanej na trasowej zaprawie murarskiej. Z lica ścian cokołu odbić ewentualne tynki cementowe. Podłoże ceglane wzmocnić/zaimpregnować wykonując jedną warstwę izolacji np. przy użyciu impregnatu na bazie czystego, płynnego krzemianu potasowego. Po wnikięciu roztworu nanieść w dwóch warstwach pędzlem typu „ławkowiec” masę izolacyjną – mineralny materiał powłokowy, hydrauliczny na bazie cementu, drobnych kruszyw i dodatków uszczelniających. Drugą warstwę nałożyć po wyschnięciu pierwszej. Przed zasypaniem wykopu w celu zabezpieczenia powłok izolacyjnych przed uszkodzeniem założyć na cały fundament matę ochronną (folia kubetkowa) wraz listwą zamykającą jej górną krawędź. Całość prac w strefie przyziemia zakończyć odtworzeniem nawierzchni w sposób nieograniczający swobodnego odparowania wód gruntowych i opadowych, np. przez pozostawienie opaski żwirowej.

5. Prawdopodobnie zasolona i zawilgocona, a także w wielu miejscach spękana i uszkodzona mechanicznie, dolna kondygnacja budynku, obłożona cementowym tynkiem mozaikowym, ze względu na zły stan, powinna zostać przeznaczona do skucia i odtworzenia w zaprawach renowacyjnych w systemie WTA [Naukowo-Techniczna Grupa ds. Utrzymania Budowli i Ochrony Zabytków]. Jednakże po dokładnym przebadaniu i sprawdzeniu jego wytrzymałości mechanicznej i przyczepności do podłoża stwierdzono, że odkucie tynków mozaikowych byłoby czynnością zbyt inwazyjną. Dlatego też proponuje się przeprowadzić jego niezbędne naprawy, po ustaleniu dokładnego składu i parametrów fizykomechanicznych.

Jak wynika z badań przeprowadzonych na obiekcie, do dziś zachowały się pierwotne opracowania lica elewacji w postaci dwóch warstw tynku. Tynk spodni wapienno-piaskowy, miejscami z dodatkiem cementu oraz tynk wierzchni, dekoracyjny, barwiony w masie z dodatkiem kruszywa marmurowego, w kolorze beżowym o różowym odcieniu. Niniejszy program proponuje odstonowanie i konserwację oryginalnej barwionej wyprawy tynkarskiej, a następnie jej zabezpieczenie przez nałożenie cienkowarstwowego tynku barwionego w masie. Oczyszczenie elewacji z zabrudzeń, nawarstwień i wtórnych powłok tynkarskich i barwnych.

6. Przystąpienie do czyszczenia elewacji powinno być poprzedzone wykonaniem oględzin obiektu. Określi ona rodzaj i stopień zniszczenia materiału, z którego wykonana jest elewacja, stopień i grubość nawarstwień zabrudzenia, a także głębokość zabrudzenia.

Czynność należy przeprowadzić z użyciem dwóch metod, aby ograniczyć zagrożenie wtórnymi uszkodzeniami:

- usunięcie wtórnych wypraw tynkarskich i malarskich metodami mechanicznymi, ostrożnie narzędziami murarskimi (np. szpachelki, szczotki);
- doczyszczenie lica metodą suchą, ścierno-strumieniową (tj. gumkowanie), która daje dobry rezultat zarówno od strony estetycznej jak i wymogów konserwatorskich, a jej efektywność tkwi w odpowiednio skomponowanym kruszywie. Jedną z metod czyszczenia na sucho jest oczyszczanie powierzchni ścierniwem podawanym w strumieniu powietrza pod ciśnieniem. Ziarna ścierniwa, uderzając w powierzchnię, odrywają nawarstwienia powierzchniowe, odstaniając istniejące pod nimi warstwy. W zależności od rodzaju i stanu podłoża, stosuje się ścierniwa o różnej wielkości frakcji i twardości oraz o różnym kształcie ziaren: piasek kwarcowy, mikrokulki szklane, pył marmurowy i korundowy, sodę. Intensywność czyszczenia można regulować ciśnieniem powietrza. Średnica cząstek kruszywa jest dobierana po oględzinach obiektu lub elementu przeznaczonego do oczyszczenia. Czyszczenie na sucho jest metodą bardzo efektywną, umożliwiającą szybką pracę. Technika ścierno-strumieniowa pozwala na pełną kontrolę procesu czyszczenia – jest metodą nieniszczącą, nie narusza powierzchni, umożliwia czyszczenie powierzchni zdeintegrowanych bez wstępnego wzmocnienia. Ponieważ w procesie czyszczenia strumieniowego elewacja pozostaje sucha, wilgoć lub związki kwasowe zawarte w zabrudzeniach nie przenikają do podłoża i nie uszkadzają go. Użycie wody uruchamia nieuchronnie niekorzystne procesy tj. migrację soli rozpuszczalnych w wodzie, wprowadza również związki chemiczne jak kwas fluorowodorowy, który bardzo często jest wykorzystywany w metodzie mokrej. Długotrwały proces odsychania muru może utrudniać prawidłową realizację dalszych zabiegów i tak już niewątpliwie zawilgoconego obiektu.

7. Wzmocnienie strukturalne zdeintegrowanych, osłabionych elementów wypraw tynkarskich z użyciem krzemooorganicznych preparatów o właściwościach hydrofilnych, które ze względu na swoje bardzo dobre właściwości, wnikają głęboko w pory materiału budowlanego. Po ulotnieniu się niewielkiej części rozpuszczalnika ester kwasu krzemowego reaguje z wilgocią zawartą w materiale budowlanym i powietrzu tworząc żel krzemowy i alkohol. Całkowity czas reakcji wynosi zwykle ok. 3 tygodni. Po tym okresie w materiale budowlanym pozostaje tylko żel krzemowy,

alkohol ułatwia się całkowicie. Powstały żel pochodzenia mineralnego wzmacnia kruchą powierzchnię tynku lub cegły nie zmieniając jej paroprzepuszczalności. Materiał nie powinien być hydrofobowy.

8. Stabilizacja struktury muru poprzez zespolenie pęknięć i odspojeń metodami tradycyjnymi poprzez przemurowanie oraz w koniecznych przypadkach z zastosowaniem technologii przy użyciu nierdzewnych kotew wklejanych żywicami sztucznymi w otulinie z metalowej siatki. Metoda pozwala uniknąć długotrwałego i inwazyjnego przemurowania rozległych partii muru. Ilość, grubość, długość oraz kąty przeszycia konsultować z konstruktorem.

Zabezpieczenie pęknięć i rozwarstwień muru winno być przeprowadzone równoległe z pracami konserwatorskimi i stanowić ich integralną część.

Końcowym etapem stabilizowania pęknięć i rozwarstwień jest wypełnienie powstałych szczelin i pustek dobrze penetrującymi zaprawami iniekcyjnymi.

9. Odsolenie fragmentów lica (powyżej oblicowania dolnej kondygnacji, jeżeli badania na obecność soli potwierdzą występowanie soli w wyższych partiach) zawierających sole rozpuszczalne w wodzie. Rozpuszczalne w wodzie sole są jednym z najgroźniejszych czynników niszczących ceglane mury tynkowane. Wykonanie analizy pozwoli ustalić stężenie oraz zakres występowania soli rozpuszczalnych w murze. Jednak już teraz widoczne są w dolnych partiach elewacji zachodniej zabielenia powierzchni spowodowane krystalizacją soli w porach przypowierzchniowych, stąd konieczność przeprowadzenia zabiegu odsalania. Odsolenie fragmentów muru o podwyższonej zawartości soli rozpuszczalnych w wodzie można wykonać przez zastosowanie okładów bardzo porowatych o dobrej przyczepności i dużej skuteczności odsalania, na zasadzie migracji soli do rozszerzonego środowiska – proponuje się np. kompresy z masy bentonitowej z piaskiem, ewentualnie pulpy celulozowej lub zastosowanie fabrycznie gotowych materiałów.

10. Konserwacja sztukatorskich elementów ciągnionych:

- ustalenie właściwego kształtu profili krawędzi pilastrów, gzymsów i naczółków;
- mechaniczne usunięcie istniejących silnie zdestruowanych wypraw oraz grubych nawarstwień do ceglanego podłoża;
- usunięcie zdeintegrowanych fragmentów ceglanych wymurowań;
- usunięcie zdeintegrowanych spoin;
- wykonanie dezynfekcji preparatem o silnych właściwościach biobójczych;
- wykonanie napraw o charakterze murarskim;
- wykonanie profili techniką ciągnioną według szablonów, kształt szablonów przygotować na podstawie zachowanych fragmentów

oryginalnych profili i wyciągnąć w dwóch warstwach z zastosowaniem specjalistycznych zapraw sztukatorskich na bazie spoiw mineralnych – rdzeń wyprowadzić w szybkowiążącej zaprawie podkładowej składającej się z piasku, wapna, cementu oraz dodatków ułatwiających obróbkę, w koniecznych przypadkach zakładaną na konstrukcję z niekorodującego drutu (miedź); warstwę wierzchnią, wykończeniową wyciągnąć z drobnoziarnistej zaprawy o analogicznym jak powyżej składzie;

- cyzelowanie wykonanych profili;
- malowanie powierzchni profili farbą o ekstremalnej paroprzepuszczalności np. zolowo-krzemianową w kolorze białym NCS S 0500-N.

11. Konserwacja oryginalnych wypraw tynkarskich. Praca nad technologią i estetyką tynków (faktura, uziarnienie, sposób zatarcia, kolor) powinna stanowić przedmiot prób, jako kluczowe zagadnienie dla końcowego opracowania kolorystycznego i estetycznego odbioru elewacji. Spośród różnych możliwych koncepcji należy wybrać wykończenie tynkiem mineralnym barwionym w masie, co jest zgodne z oryginalnym opracowaniem elewacji. Oprócz przesłanek historycznych, o takim wyborze decyduje również argument natury estetycznej – wykończenie tynkiem barwionym w masie z dodatkiem naturalnego piasku płukanego i kruszywa w postaci białego marmuru nada znacznie lepszy efekt plastyczny, w odbiorze bliższy charakterowi epoki.

Zachowane tynki poddać konserwacji:

- miejsca występowania oryginalnych tynków należy odnotować na inwentaryzacji;
- konsolidacja odstłoniętej struktury ceglanej w partiach osłabionych, pudrujących się i osypujących przy użyciu środka np. na bazie płynnego krzemianu potasu;
- wypełnianie rys i szczelin przy zastosowaniu zapraw iniekcyjnych;
- przygotowanie podłoża do nakładania tynków poprzez jego zagruntowanie preparatem mineralnym, który nie ogranicza paroprzepuszczalności;
- przywrócenie przyczepności do podłoża i konsolidacja tynków rozwarstwionych i odspojonych; do zabiegu zastosować zaczyn iniekcyjny, mineralny, podtynkowy na bazie wapna naturalnego, bez obciążania struktury, który należy wprowadzać pod bardzo niewielkim ciśnieniem w przestrzeń gdzie oryginalne tynki utraciły przyczepność do podłoża;
- nałożenie końcowej powłoki tynkarskiej w formie szpachli barwionej w masie; należy wybrać specjalnie przygotowaną mineralną masę szpachlową, zabarwioną trwałymi pigmentami naturalnymi ze spoiwem z wodorotlenku wapniowego z przymieszkami hydraulicznymi; przy

wyborze materiału należy się kierować względami techniczno-technologicznymi oraz trwałością końcowego efektu prac tynkarskich; wybrany materiał ma umożliwiać wykonanie powłoki wykończeniowej zarówno dla tynków powyżej strefy nad I kondygnacją oraz na szczytach, które są obciążone solami; zachowanie estetycznie jednolitej powłoki wykończeniowej na wszystkich elewacjach, przez wykonanie w miejscach tego wymagających powłoki cienko-warstwowej o grubości 2 – 3 mm, co jest bardzo pożądane z uwagi na znaczne zmniejszenie grubości rekonstruowanych tynków w stosunku do detali architektonicznych; przy aplikacji tynku należy bezwzględnie przestrzegać reżimu technologicznego, prace związane z wykończeniem powierzchni tynków nie mogą wypadać w okresie z bardzo dużą wilgotnością powietrza, niskimi, zmiennymi temperaturami, co uniemożliwi bezpieczne stosowanie materiałów zawierających jako spoiwo naturalne wapno; szpachla barwiona na bazie wapna naturalnego dołowanego nakładana i sezonowana w niskich temperaturach jest niestabilna kolorystycznie, a możliwość wystąpienia przymrozków (materiały te wymagają pielęgnowania przez min. 7 dni w mgie wodnej) i zamarznięcia zawartej w niej wody, mogła by doprowadzić do nieodwracalnej destrukcji tego materiału; do wykonania końcowej powłoki tynkarskiej zastosować mineralny tynk szpachlowy, którego skład i kolorystyka muszą zostać dobrane specjalnie do realizacji remontu elewacji domu studenckiego, na podstawie wyników badań zapraw; wstępnie zostaje zaproponowana kolorystyka tynku z wzornika NCS o numerze S 1010-Y40R.

12. Zabezpieczenie wybranych elementów elewacji przed działaniem wody opadowej.

Problem ochrony elewacji przed wnikaniem wody należy rozwiązać kompleksowo poprzez zastosowanie jednocześnie kilku metod z zakresu działań budowlanych i konserwatorskich.

Konieczne jest wyeliminowanie źródeł zawilgocenia:

- powierzchnie poziome (detale architektoniczne, które nie będą pokrywane obróbkami blacharskimi) ewentualnie zabezpieczyć poprzez pokrycie elastycznymi powłokami hydrofobizującymi;
- elementy elewacji narażone na stałe zamakanie ewentualnie shydrofobizować przy zastosowaniu bezbarwnego środka hydrofobowego na bazie siloksanów; wszystkie naturalne materiały porowate, alkaliczne i neutralne powinny być chronione przed wodą, kwaśnymi deszczami i zabrudzeniami spowodowanymi działaniem czynników atmosferycznych.

13. Zabytkowe elementy metalowe (np. balustrady tarasów i balkonów) zdemontowane i pozostawione in situ należy poddać pracom konserwatorskim wg następującego programu:

- mechaniczne oczyszczenie elementów metalowych metodą piaskowania,
- stabilizacja ognisk korozji np. roztworem taniny w alkoholu,
- dokładne wyizolowanie powierzchni wchodzących w mur trwałymi elastycznymi powłokami na bazie lakierów z żywic sztucznych,
- pokrycie powłokami zabezpieczającymi,
- pokrycie powłoką zastępującą cynkowanie ogniowe – tzw. cynkowanie na zimno, wykańczającą dającą satynową powłokę w odpowiednio dobranym kolorze, wstępnie proponuje się kolor ugrowy wg wzornika NCS S 3030-Y20R.
- wypełnienie gniazd montażowych elastycznymi zaprawami fugowymi.

14. Montaż systemu przeciw gniazdowaniu ptaków.

Na elewacji zamontować (po uzgodnieniu z nadzorem konserwatorskim) w minimalnym, niezbędnym zakresie, system zabezpieczający przeciw gniazdowaniu ptactwa. W przypadku wyboru kolców wskazuje się wybranie kolców o średnicy 1,3 - 1,4 mm i długości 10 - 12 cm, wykonanych z wysokiej jakości stali nierdzewnej, przymocowanych w rozstawie, co 2,5 - 4 cm do sztywnej, przeźroczystej listwy z poliwęglanu. Segmenty w odcinkach po 31 cm, pozwalają na wykorzystywanie ich w różnych długościach, płaszczyznach i kształtach.

Rozwiązaniem równoważnym, lecz bezpieczniejszym dla funkcjonowania ptaków (nie naraża ptaki na ewentualne zranienia), jest zainstalowanie sprężyn zabezpieczających.

15. Konserwację elementów drewnianych elewacji [lukarny dachu] należy przeprowadzić zgodnie z następującą technologią:

- wstępne oczyszczanie przez omiecenie z kurzu i luźnych zanieczyszczeń powierzchni drewna;
- wyselekcjonowanie i usunięcie elementów przeznaczonych do wymiany, tj. wtórnie dodanych lub zniszczonych i niespełniających funkcji technicznych, przegniłych, spróchniałych fragmentów drewna;
- oczyszczenie powierzchni drewna z przemalowań i łuszczących się warstw farb metodą (zaleca się wypróbowanie następujących metod):
 - oczyszczanie mechaniczne przy zastosowaniu gorącego nadmuchu (opalarka z regulowaną temperaturą i mocą nadmuchu);
 - oczyszczanie chemiczne przy pomocy szpachli wspomaganych środkami chemicznymi – preparat musi zostać spłukany czystą wodą;
 - doczyszczanie i odtłuszczenie drewna np. przy użyciu alkalicznego detergentu;

- przeprowadzenie zabiegów dezynfekujących przy zastosowaniu sprawdzonych materiałów;
- montaż nowego drewna w miejscach ubytków w elementach drewnianych z dobraniem odpowiedniego gatunku i rodzaju drewna;
- zagruntowanie powierzchni drewnianych preparatem np. na bazie żywic alkidowych;
- naniesienie warstwy malarskiej – proponuje się zastosowanie akrylowej lub olejnej (alkidowej) farby do elementów drewnianych w kolorze brązowym.

16. Obróbki blacharskie.

Wszystkie połacie dachowe wraz z systemem odprowadzania wody zostały całkowicie wymienione. System jest szczelny i spełnia swoje zadanie. Sugeruje się montaż koszy zbierających większą ilość wody spływającej z dachów oraz sprawdzenie systemu odprowadzania wody z rur spustowych na poziomie terenu, gdyż w miejscu tym stwierdzono silne zawilgocenie, co może być spowodowane niedrożnością.

Obróbki blacharskie gzymsów międzykondygnacyjnych i wykusza elewacji wschodniej, ze względu na zły stan zachowania powinny zostać wymienione na nowe, wykonane z arkuszy blachy tytan-cynk.

17. Zagospodarowanie terenu bezpośrednio przylegającego do elewacji.

Wykonane prace konserwatorskie i remontowe elewacji budynku np. izolacje wymuszają wykonanie dodatkowych robót w bezpośrednim otoczeniu zewnętrznym wokół całego budynku.

1. Teren, tam gdzie to możliwe, wokół ukształtować ze spadkiem w kierunku od budynku.
2. Uporządkować zejścia do pomieszczeń piwnicznych i wejścia do budynku, wykonać nowe obłożenie schodów np. z granitu, co będzie pasowało do charakteru epoki z której pochodzi obiekt.
3. Usunąć z bezpośredniego sąsiedztwa elewacji wszystkie nawierzchnie, które ograniczają swobodne odparowywanie wody (fragmenty betonowych opasek, cementowa kostka brukowa) i zastąpić je tzw. gruntem przepuszczalnym, pozwalającym na swobodne odparowywanie. W tym celu proponuje się wypełnienie gruntu na poziomie ławy fundamentowej obsypką drenarską (np. keramzyt) i uzupełnienie dodatkowo terenu bezpośrednio na styku z elewacją (szerokości 30-40 cm) żwirem kamiennym.

IX. UWAGI KOŃCOWE

1. Wszelkie prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane planowane do realizacji przy obiekcie DS nr 8 wymagają przed ich podjęciem – zgodnie z art. 36 ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków i Opiece Nad Zabytkami – decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a na mocy zawartego porozumienia (z dn. 15.07.2011 r. pomiędzy Wojewodą Pomorskim, a Gminą Miasta Sopotu w sprawie prowadzenia spraw z zakresu właściwości Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku przez Gminę Miasta Sopotu (Dz. U. z 25.08.2011 r. Nr 104, p. 2112) – decyzji Konserwatora Zabytków Miasta Sopotu.

Dla Miasta Sopotu ochronie podlegają: układ przestrzenny miasta określony przez historyczne rozplanowanie placów i ulic, ich przebieg, szerokość i przekrój, historyczny kształt i wielkość działek oraz ich sposób zagospodarowania, współzależność między zabudową, zielenią a otwartą przestrzenią, wygląd zewnętrzny budowli określony skalą, rozmiarami, stylem, konstrukcją, materiałami, kolorem i wystrojem, współzależność między miastem lub dzielnicą zabytkową, a otaczającym je środowiskiem naturalnym i kulturowym.

2. Wszystkie decyzje, których skutki mogą wpłynąć na powstanie zmian w wyglądzie obiektu muszą uzyskać akceptację komisji konserwatorskiej.
3. Prace dotyczące elewacji należy powierzyć firmie konserwatorskiej, posiadającej doświadczenie w tego typu pracach na obiektach zabytkowych.
4. Należy zobowiązać przyszłego wykonawcę do wykonania dokumentacji opisowej i fotograficznej obejmującej przebieg i rezultat remontu.
5. Korzystać tylko ze sprawdzonych i atestowanych materiałów budowlanych i preparatów konserwatorskich. Dopuszcza się zastosowanie innych równoważnych technicznie i technologicznie materiałów i innych technologii wykonawczych od podanych w opisie, po uzyskaniu akceptacji nadzoru konserwatorskiego.